

Soft Power, Hard Sanctions: Reassessing the Role of Media in Delegitimizing or Legitimizing the Snapback Against Iran

Hossein Sartipi¹

Received: Nov, 13. 2025; Accepted: Feb, 17. 2026

DOI: 10.22034/scm.2026.559554.1970

Abstract

The reimposition of United Nations Security Council sanctions against Iran through the “snapback mechanism” represents more than a legal and political development within the international system. It also constitutes a struggle over narratives, public perception, institutional credibility, and the authority to define legitimate international conduct. Although the mechanism derives its formal significance from the framework associated with the Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) and Security Council Resolution 2231 (2015), its public meaning is shaped through processes extending beyond diplomatic negotiations and legal interpretation. News reporting, editorial commentary, expert interviews, and digital communication provide competing accounts of why sanctions return, who bears responsibility, and whether their reimposition should be understood as lawful enforcement, political coercion, or an erosion of negotiated commitments.

This study examines how the media contribute to legitimising or delegitimising snapback against Iran and considers the implications of these representations for international legal interpretation and state practice. Its central question concerns the relationship between the communication of legal claims and the production of international legitimacy: how do media organisations select, organise, and circulate competing arguments in ways that influence perceptions of the mechanism? A related question asks whether repeated representations of a disputed measure as legally inevitable can narrow the space for alternative interpretations. The article approaches these questions without equating media visibility with legal validity or assuming that public acceptance can substitute for the requirements governing the exercise of international authority.

Keywords: Snapback mechanism; Iran; soft power; international legitimacy; media framing; Security Council; Resolution 2231; sanctions; legal narratives; public diplomacy.

¹ Assistant Professor, Faculty of Law and Social Sciences, Payame Noor University PhD in International Law; Corresponding Author ; sartipi.hossein@gmail.com

The significance of this inquiry lies in the interaction between coercive measures and persuasive communication. Sanctions operate through restrictions and material pressure, yet their implementation also depends on explanations that identify an alleged breach, attribute responsibility, and justify the selected response. These explanations help determine whether coercion appears necessary, proportionate, selective, or abusive. Media coverage can reinforce the authority of the institutions associated with sanctions, but it can also expose inconsistencies between their stated purposes and practical consequences. Accordingly, the relationship between soft power and hard sanctions is neither incidental nor purely supplementary. Communicative practices form part of the political environment in which restrictive measures acquire acceptance, encounter resistance, and become operationally effective.

The legal context requires attention to the distinction between the existence of a mechanism and the validity of a particular invocation. Resolution 2231 established a framework connecting the nuclear agreement, sanctions relief, and the potential restoration of earlier restrictions. The Council of the European Union's announcement of 29 September 2025 recorded the E3 notification of 28 August and explained its subsequent reimposition of restrictive measures by reference to the snapback process. That announcement also distinguished measures originating in the United Nations framework from autonomous European restrictions. This distinction matters because public narratives can merge separate legal regimes into a single, apparently uniform sanctions package.

For analytical purposes, describing the operation of snapback does not settle every controversy concerning entitlement, procedural compliance, good faith, or the legal significance of the conduct of participating states. Nor should reporting on institutional implementation automatically be treated as an authoritative adjudication of competing legal arguments. A media account may accurately describe an administrative consequence while leaving the underlying legal dispute unexplored. Conversely, criticism of a measure's political motivations does not, by itself, establish its legal invalidity. The article therefore separates the legal assessment of the mechanism from the investigation of how particular assessments become dominant in public discourse. This separation preserves doctrinal precision while allowing serious examination of the political power exercised through legal language. The theoretical framework rests on three complementary foundations. The first is legitimacy in international law, understood through the relationship between institutional authority, procedural justification, normative consistency, and

acceptance. Legal validity, normative legitimacy, and sociological acceptance remain distinct, although they can influence one another. A measure may attract widespread approval while facing substantial legal objections; it may also possess an asserted legal foundation while generating criticism concerning fairness or consistency. In the context of Security Council sanctions, legitimacy matters because implementation takes place through states and institutions whose willingness to cooperate can be affected by their understanding of the measure's authority. Media narratives help shape that understanding without independently determining the relevant legal obligations.

The second foundation is the theory of soft power. Within this framework, influence can operate through credibility, persuasion, attraction, and the capacity to make particular accounts of international affairs appear reasonable. Media organisations contribute to this process by distributing interpretive authority: they decide which speakers receive attention, which documents require explanation, and which claims are presented as credible starting points. Nevertheless, media influence should not automatically be classified as soft power. Coercive messaging, disinformation, and reputational pressure involve different dynamics. The article focuses on the persuasive dimension of communication, especially the ability to connect a disputed policy with widely accepted values such as collective security, institutional responsibility, legal consistency, and the peaceful settlement of disputes.

The third foundation draws on critical communication studies, particularly framing, agenda-setting, and narrative construction. Framing concerns how a report defines a problem, identifies its causes, assigns responsibility, and makes certain responses appear appropriate. Agenda-setting concerns the relative prominence of issues and the unequal attention given to competing questions. Narrative construction connects events into an intelligible sequence, frequently organising complex disputes around simplified accounts of violation and response. Applied to snapback, these approaches direct attention to whether coverage foregrounds nuclear commitments, reciprocal obligations, diplomatic breakdown, procedural controversy, or humanitarian consequences. Each emphasis can alter the audience's understanding of the same legal and political development without necessarily changing the underlying documentary record.

Methodologically, the research adopts a qualitative, analytical, and comparative approach bringing legal materials into dialogue with media discourse. Its framework encompasses relevant resolutions, diplomatic correspondence, official statements, Security Council proceedings, and coverage by international and regional media.

The objective is to identify relationships between legal arguments and their public representation, rather than to treat journalistic commentary as an independent source of binding law. Comparison must also account for differences between straight reporting, editorials, interviews, and official statements reproduced by news organisations. These genres perform different functions and cannot be evaluated as though they make identical claims to neutrality, expertise, or institutional authority. The analysis focuses on several observable features: terminology, attribution, source selection, chronological organisation, treatment of uncertainty, and the visibility of counterarguments. Particular attention is given to whether a contested proposition is attributed to an identifiable actor or expressed in the journalist's own authoritative voice. A statement that a government considers snapback lawful differs materially from an unqualified assertion that its legality is settled. Similarly, mentioning an opposing position does not necessarily provide meaningful engagement with its reasoning. The framework therefore examines how much explanatory space different arguments receive and whether readers can identify the documents supporting them. Its conclusions are interpretive; claims about measurable audience effects would require additional empirical evidence.

A central argument is that media coverage can perform a constitutive role in the public meaning of legal disputes. Reporting does more than transmit statements when it selects the starting point of a controversy, identifies its principal actors, and establishes the vocabulary through which responsibility is discussed. If coverage begins with an alleged instance of Iranian non-performance, the resulting narrative may encourage audiences to understand sanctions primarily as a corrective response. If it begins with the deterioration of reciprocal commitments, the same measure may appear within a broader history of disputed compliance. Neither chronology resolves the legal questions automatically, but each structures the questions that readers are likely to ask.

Legitimising narratives can operate through procedural compression. A complex sequence of notification, objection, institutional action, and legal disagreement may be reduced to a concise account of sanctions "returning automatically." Such language can communicate an important procedural feature while obscuring disputes about the conditions governing its operation. A related mechanism is the transfer of institutional prestige: references to the United Nations may give a policy the appearance of comprehensive international endorsement even where states disagree over its legal basis. The analytical concern is not the use of institutional terminology itself, but the movement from describing institutional involvement to

implying that all relevant legal and normative questions have been conclusively resolved.

Delegitimising narratives work through a different selection of concerns. They may foreground selective enforcement, contested procedural entitlement, asymmetrical compliance, or the consequences of economic restrictions for civilian life. They can also question whether invoking a dispute mechanism advances the purposes of a negotiated settlement or undermines the conditions necessary for its preservation. Such narratives are strongest when they connect criticism to identifiable provisions, documented events, and clearly articulated standards. Their persuasive force diminishes when political denunciation replaces legal reasoning. An effective challenge to snapback therefore requires more than describing sanctions as hostile; it must explain precisely which legal proposition is disputed, why it is disputed, and what follows from that objection.

The study gives particular attention to Western media because of their international reach and their capacity to circulate interpretations across diplomatic, academic, and commercial settings. However, “Western media” should not be treated as a single, uniform actor. Ownership, editorial policy, national context, professional routines, and access to official sources can produce substantial differences between outlets. The same caution applies to Iranian and regional media. A comparative approach must therefore identify specific framing practices rather than attribute a predetermined position to an entire geographical category. The relevant question is how particular representations gain authority and circulation, including whether alternative legal accounts are explained substantively or confined to brief statements of disagreement.

Source selection is especially consequential. Diplomats, nuclear specialists, international lawyers, economic analysts, and humanitarian organisations possess different forms of expertise. A technical assessment of nuclear activity does not independently answer every question concerning the interpretation of a Security Council resolution. Equally, a legal argument cannot substitute for reliable technical evidence about the conduct under discussion. When coverage blurs these distinctions, authority in one field may be extended to conclusions outside it. Responsible analysis should make the chain of reasoning visible: which facts are established, which legal standards are invoked, and how the proposed conclusion follows. This transparency enables audiences to distinguish expertise from assertion and evidence from institutional status.

The implications for international law require careful qualification. Media narratives do not amend resolutions, confer procedural rights, or transform contested claims into binding rules through repetition. Their influence is indirect, operating through the informational and political settings in which officials formulate, explain, and defend positions. Recurrent framing may affect which interpretations receive attention, which objections demand a response, and which policies appear publicly defensible. Nevertheless, evidence of similar language in journalism and diplomacy does not establish that journalism caused a governmental decision. A rigorous account must distinguish influence from correlation and must examine official conduct and legal explanations independently before drawing conclusions about changes in state practice or legal conviction.

Practical consequences may nevertheless arise before legal disagreements are resolved. Financial institutions, insurers, transport operators, and other private actors respond to perceptions of regulatory exposure as well as to the precise content of applicable rules. In principle, undifferentiated reporting can encourage readers to regard all transactions involving Iran as equally restricted, even where separate legal regimes require different assessments. This possibility illustrates why communicative accuracy matters beyond public opinion. It also supports a broader methodological point: the legal existence of a restriction, the interpretation communicated about it, and the behaviour adopted in response should be examined separately. Their interaction may amplify the practical effects of sanctions, but that amplification requires evidence rather than assumption.

The article consequently proposes a strategy for strengthening Iran's legal narrative through accessible, verifiable, and consistent communication. The first priority is a documented chronology distinguishing established events, attributed allegations, institutional actions, and unresolved legal questions. The second is the preparation of concise multilingual explanations addressing specific disputes without sacrificing doctrinal accuracy. The third is systematic engagement with opposing arguments through precise references and reasoned responses. Public communication should explain the strongest relevant objections and show why Iran contests them. Credibility depends on the quality of that explanation, including the willingness to distinguish a demonstrable legal defect from a broader political criticism.

A further priority is sustained cooperation among legal scholars, practitioners, journalists, translators, and technical specialists. Their contributions should clarify rather than blur the boundaries between factual assessment, legal interpretation, and advocacy. Humanitarian consequences should likewise be documented through

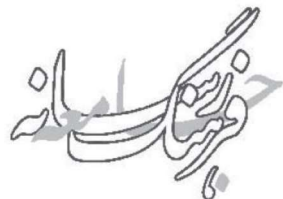
reliable evidence and connected carefully to the measures under examination. Communication directed at international audiences is most persuasive when it appeals to shared standards: consistency, good faith, procedural fairness, institutional accountability, and fidelity to negotiated commitments. The overall conclusion is that media constitute an important arena in which the legitimacy of snapback is constructed and challenged. Strengthening Iran's position therefore requires a legally grounded narrative capable of explaining complexity clearly, contesting unsupported certainty, and sustaining scrutiny beyond the immediate news cycle.

References

- Aust, A. (2013) *Modern Treaty Law and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, B., Wæver, O. & de Wilde, J. (1998) *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner.
- Chesterman, S. (2021) 'Unilateralism, Legitimacy and the UN Security Council', *Leiden Journal of International Law*, 34(1), pp. 1–12.
- Chouliaraki, L. (2006) *The Spectatorship of Suffering*. London: Sage.
- Cottle, S. & Nolan, D. (2025) 'Narrative Power and Strategic Framing in International News', *Journalism Studies*, 26(2), pp. 145–163.
- Eichensehr, K. (2021) 'United States Fails to Secure Multilateral Snapback Sanctions Against Iran', *American Journal of International Law*, 115(1), pp. 140–146.
- Fairclough, N. (1995) *Media Discourse*. London: Arnold.
- Fassbender, B. (2012) *The UN Security Council and the Rule of Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Foreign Policy Research Center. (2025). Legal analysis of Resolution 2231 and Iran's position after snapback. p. 27. [In Persian]
- Foreign Policy Research Center. (2025). Soft power and the narrative war after snapback. p. 4. [In Persian]
- Franck, T. (1990) *The Power of Legitimacy Among Nations*. Oxford: Oxford University Press.
- Habermas, J. (1996) *Between Facts and Norms*. Cambridge: MIT Press.
- Hall, S. (1997) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage.
- Hutchison, E. (2016) *Affective Communities in World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Iran Newspaper. (2025). The US legal defeat in the Security Council; Snapback without global consensus. Retrieved from <https://www.irannewspaper.ir> [In Persian]
- IRNA. (2025). 13 members of the Security Council opposed the US claim regarding snapback. Retrieved from <https://www.irna.ir> (Accessed: December 9, 2025). [In Persian]
- IRNA. (2025). Detailed report on the Security Council meeting and members' opposition to snapback. p. 3. [In Persian]
- IRNA. (2025). Widespread opposition of the Security Council to the US claim; A sign of the decline of unilateralism. 20 Mordad. Retrieved from <https://www.irna.ir/news/85371994> (Accessed: December 9, 2025). [In Persian]
- ISNA. (2025). Iran: The US has no right to trigger snapback after withdrawing from the JCPOA. Retrieved from <https://www.isna.ir> (Accessed: December 9, 2025). [In Persian]
- ISNA. (2025). Snapback and the US bypassing the collective mechanisms of the Security Council: A legal analysis. 22 Farvardin. Retrieved from <https://www.isna.ir> [In Persian]
- Joyner, D. (2020) 'The Legal Status of the JCPOA and Resolution 2231', *Journal of Conflict and Security Law*, 25(3), pp. 415–418.
- Kalfeli, P., Angeli, C. & Frangonikolopoulos, C. (2025) 'Through Their Eyes: Journalists' Perspectives on Framing, Bias, and Ethics in Media Coverage of Minorities', *Journalism and Media*, 6(3), p. 98.
- Keohane, R. & Nye, J. (2012) *Power and Interdependence* (4th ed.). Boston: Longman.
- Livingston, S. (2012) 'The Media and International Affairs', *Foreign Affairs*, 91(1), p. 47.
- Mehr News Agency. (2025). America's isolation in the Security Council on the snapback issue intensified. Retrieved from <https://www.mehrnews.com/news/6098765> [In Persian]
- Mehr News Agency. (2025). Snapback; Washington's political tool to rebuild its legal defeat. 25 Farvardin. Retrieved from <https://www.mehrnews.com> [In Persian]
- Nye, J. (2004) *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs.
- Nye, J. (2011) *The Future of Power*. New York: Public Affairs.

- Sharp, P. (2013) *Diplomatic Theory of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tabnak. (2023). What have sanctions done to the health of the Iranian people?
Retrieved from <https://www.tabnak.ir/fa/news/1340051> [In Persian]
- Thakur, R. (2017) 'Multilateralism and the Crisis of Global Governance', *Global Governance*, 23(1), pp. 4–10.
- Tladi, D. (2018) 'Interpretation of Security Council Resolutions', *International and Comparative Law Quarterly*, 67(1), p. 119.
- Van Dijk, T. (1988) *News as Discourse*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Wen, W. (2025) 'Reframing the Hong Kong Protests', *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 102(1), pp. 45–68.
- .
- .

سال پانزدهم / بهار ۱۴۰۵

مقاله پژوهشی

قدرت نرم، تحریم سخت: بازخوانی نقش رسانه‌ها در مشروعیت‌زدایی یا مشروعیت‌بخشی به اسنپ‌بک علیه ایران

علی سرتیپی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۸/۰۸/۰۴، تاریخ تایید: ۱۴۰۸/۱۱/۰۴

DOI: 10.22034/scm.2026.559554.1970

چکیده

بازگردانی تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران از طریق «سازوکار اسنپ‌بک» صرفاً یک رخداد حقوقی - سیاسی در نظام بین‌الملل نبود، به عرصه‌ای برای رقابت روایت‌ها و اعمال قدرت نرم تبدیل شد؛ عرصه‌ای که رسانه‌ها در آن نقشی تعیین‌کننده در ساختن یا تضعیف مشروعیت اسنپ‌بک ایفا کردند. پرسش اصلی این پژوهش آن است که رسانه‌ها، به‌عنوان مهم‌ترین ابزار شکل‌دهی به ادراک عمومی و تولید مشروعیت در سطح بین‌المللی، چگونه از طریق الگوهای قاب‌بندی، برجسته‌سازی گزاره‌های خاص و حذف برخی ابعاد حقوقی، بر برداشت عمومی از مشروعیت یا عدم مشروعیت اسنپ‌بک تأثیر گذاشته‌اند. چارچوب نظری تحقیق بر سه مبنای مکمل استوار است: نظریه مشروعیت در حقوق بین‌الملل، نظریه قدرت نرم، و تحلیل گفتمان رسانه‌ای.

از حیث روش‌شناسی، پژوهش با رویکردی تحلیلی - تطبیقی، اسناد حقوقی، بیانی‌های رسمی، رویه شورای امنیت و گفتمان رسانه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای را بررسی می‌کند. مطالعه موردی نشان می‌دهد که پوشش رسانه‌ای اسنپ‌بک، به‌ویژه در رسانه‌های غربی، نه تنها بازتابی از اختلاف‌نظرهای حقوقی نبود، بلکه خود به عاملی مستقل در شکل‌دهی به برداشت‌های حقوقی، سیاسی و افکار عمومی بدل شد. یافته‌ها نشان می‌دهد که روایت‌های رسانه‌ای، خواه در تعارض و خواه در تکمیل روایت‌های حقوقی، می‌توانند مسیر فهم و قضاوت نهادهای بین‌المللی و دولت‌ها را جهت‌دهی کنند. این مقاله در پایان، پیشنهادهایی عملی برای تقویت روایت حقوقی ایران در عرصه رسانه‌ای ارائه می‌کند.

کلیدواژه‌ها: اسنپ‌بک؛ تحریم‌های شورای امنیت؛ قدرت نرم؛ مشروعیت بین‌المللی؛ رسانه‌ها؛ ایران؛ روایت‌سازی.

^۱ استادیار، دانشکده حقوق و علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور دکتری حقوق بین‌الملل، نویسنده مسئول
sartipi.hossein@gmail.com

۱. مقدمه

تحول در الگوهای اعمال قدرت طی دو دهه اخیر نشان داده است که تکیه صرف دولت‌ها بر ابزارهای سخت — از جمله تحریم اقتصادی، اجبار، تهدید به استفاده از زور و اقدامات یک‌جانبه — دیگر نمی‌تواند به‌تنهایی تضمین‌کننده تحقق اهداف سیاست خارجی باشد. دگرگونی ساختار روابط بین‌الملل، گسترش کنشگران فراملی، انفجار اطلاعات و شکل‌گیری افکار عمومی جهانی، سبب شده است که کارآمدی ابزارهای سخت بدون همراهی سازوکارهای نرم — چون روایت‌سازی، اقتناع، مشروعیت‌سازی و مدیریت ادراک — کاهش یابد.^۱ به تعبیر جوزف نای، در جهان شبکه‌ای امروز، «توانایی شکل‌دهی به ترجیحات دیگران» گاهی کارآمدتر از «توانایی تحمیل هزینه بر آنان» است؛ زیرا قدرت نرم نه از اجبار، بلکه از جاذبه، معنا و روایت تغذیه می‌کند.^۲

در نظم پیچیده معاصر، رسانه‌ها به‌مثابه زیرساخت اصلی تولید و بازتولید معنا، به عاملی سرنوشت‌ساز در مشروعیت‌بخشی یا مشروعیت‌زدایی از اقدامات بین‌المللی تبدیل شده‌اند. مشروعیت در حقوق بین‌الملل دیگر صرفاً بر بنیان استدلال حقوقی یا متن معاهده استوار نیست، بلکه در پیوندی میان «توجیه حقوقی» و «پذیرش اجتماعی» شکل می‌گیرد؛ مفهومی که هابرماس آن را «برساخت ارتباطی مشروعیت» می‌نامد.^۳ از همین روست که رقابت دولت‌ها در عرصه بین‌المللی، تنها رقابت بر سر قواعد حقوقی نیست، بلکه رقابتی بر سر روایت‌هایی است که آن قواعد را برای افکار عمومی قابل فهم، قابل دفاع یا قابل تردید می‌سازد.^۴

در چنین بستری، بازگردانی تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران از طریق سازوکار موسوم به «اسنپ‌بک»، نمونه‌ای برجسته از تلاقی حقوق بین‌الملل، سیاست قدرت و جنگ روایت‌هاست. هرچند از منظر حقوقی، اسنپ‌بک سازوکاری مندرج در قطعنامه ۲۲۳۱ (۲۰۱۵) و برجام برای بازگشت خودکار تحریم‌ها در صورت مشاهده «نقض جدی» تعهدات است، اما در سطح اجتماعی-سیاسی، به سرعت از یک بحث حقوقی تخصصی فراتر رفت و به میدان رقابت برای تولید «مشروعیت»، «گناه‌انگاری»، «تهدیدانگاری» و «حق‌انگاری» تبدیل شد.

1 Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs, p. 29.

2 Keohane, R. & Nye, J. (2012). *Power and Interdependence* (4th ed.). Boston: Longman. p. 13.

3 Nye, J. (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs. p. 101.

4 Habermas, J. (1996). *Between Facts and Norms*. Cambridge: MIT Press. p. 108.

5 Sharp, P. (2013). *Diplomatic Theory of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press. p. 55.

این سازوکار، به‌ویژه پس از خروج یک‌جانبه ایالات متحده از برجام در سال ۲۰۱۸، بیش از پیش به عرصه‌ای برای نزاع روایی میان قدرت‌های بزرگ تبدیل شد؛ اما موج دوم این مناقشه در سال ۲۰۲۵ شکل گرفت، جایی که E3، اتحادیه اروپا، روسیه، چین و ایران درباره حدود تفسیر قطعنامه ۲۲۳۱ وارد نزاع تازه‌ای شدند.^۱ این مقاله دقیقاً بر موج دوم تمرکز دارد و از خلط تحولات ۲۰۲۰ و ۲۰۲۵ جلوگیری می‌کند.

برای پرهیز از خلط رویدادها، لازم است میان دو مقطع زمانی متمایز تفکیک شود. مقطع نخست به سال ۲۰۲۰ بازمی‌گردد؛ زمانی که ایالات متحده، پس از خروج یک‌جانبه از برجام، کوشید با استناد به قطعنامه ۲۲۳۱، بازگشت تحریم‌ها را اعلام کند؛ اقدامی که با مخالفت صریح اکثریت اعضای شورای امنیت مواجه شد و در سطح حقوقی، به رسمیت شناخته نشد. مقطع دوم، منازعه سال ۲۰۲۵ است که در آن، سه کشور اروپایی به همراه اتحادیه اروپا، در چارچوبی متفاوت و با استنادی دیگر، موضوع بازگشت تحریم‌ها و تفسیر قطعنامه ۲۲۳۱ را مطرح کردند و این بار، چگونگی تفسیر سازوکارهای پیش‌بینی‌شده و جایگاه ایران محور اصلی اختلاف شد. این مقاله صرفاً بر مقطع دوم تمرکز دارد و هر جا به تحولات ۲۰۲۰ اشاره می‌کند، صرفاً در مقام زمینه تاریخی و نه موضوع مستقیم تحلیل است.

میدان اصلی این نزاع، رسانه‌ها بودند؛ رسانه‌هایی که نه فقط گزارشگر، بلکه کنشگر و حتی قاضی افکار عمومی شدند. اسنپ‌ک در بسیاری از گزارش‌های رسانه‌ای غربی با واژگانی چون «بازگشت مشروع تحریم‌ها»، «اقدام ضروری»، یا «پاسخ به نقض‌های ایران» قاب‌بندی شد، در حالی که رسانه‌های دیگر، آن را «ادعایی بی‌اساس»، «غیرقانونی»، یا «غیرقابل استناد» خواندند. رویه‌ای که در پیش از این نیز مشاهده شده است.^۲ بدین ترتیب، رسانه‌ها از سطح انتقال اطلاعات فراتر رفته و در ساختن «برداشت عمومی از اینکه چه چیزی قانونی، ضروری یا مشروع است» نقش‌آفرینی کردند؛^۳ اما نقش رسانه صرفاً بازتاب نبود، بلکه رسانه‌ها با زبان، قاب‌بندی و برجسته‌سازی گزاره‌های خاص، خود به کنشگران فعال در تولید مشروعیت تبدیل شدند.

البته باید به این موضوع مهم اشاره کرد که یافته‌های این پژوهش ناظر به مجموعه‌ای محدود از رسانه‌های شاخص است و ادعای پوشش کامل همه روایت‌ها را ندارد. هدف اصلی،

1 Chesterman, S. (2021). "Unilateralism, Legitimacy and the UN Security Council." *Leiden Journal of International Law*, 34(1), p. 8.

2 Eichenshr, K. (2021). 'United States Fails to Secure Multilateral Snapback Sanctions Against Iran'. *American Journal of International Law*, 115(1), pp. 140–146. doi:10.1017/ajil.2020.101.

3 Chouliaraki, L. (2006). *The Spectatorship of Suffering*. London: Sage. p. 17.

آشکارسازی الگوهای غالب در نحوه روایت‌سازی رسانه‌ای است، نه ارائه آمار فراگیر. این محدودیت، اقتضای روش کیفی و عمق‌گراست و ماهیت نتایج را تغییر نمی‌دهد، بلکه حدود اعتبار آن را روشن‌تر می‌کند.

مقاله حاضر بر این فرض بنیادین استوار است که مشروعیت اسنپ‌یک نه صرفاً در میدان حقوقی، بلکه در میدان رقابت گفتمانی شکل گرفت؛ زیرا هر یک از بازیگران بین‌المللی با تعریف متفاوتی از مفاهیمی چون «مشارکت‌کننده»، «نقض تعهد»، «تهدید صلح» یا «حق فعال‌سازی»، تلاش می‌کردند روایت مسلط را بسازند. مشروعیت حقوقی، هرچند مبتنی بر اصول و قواعد منشور ملل متحد و حقوق معاهدات است، در عصر پساحقیقت بدون مشروعیت رسانه‌ای استوار نمی‌ماند. در نتیجه، اسنپ‌یک نه تنها عرصه‌ای برای تفسیر حقوقی بود، بلکه صحنه‌ای برای جدال روایت‌ها میان ایران، آمریکا، اروپا، روسیه، چین و رسانه‌های جهانی شد؛ جدالی که در آن، هر بازیگر می‌کوشید تعریفی خاص از «نقض تعهد»، «تهدید»، «حق فعال‌سازی» و «مشروعیت اقدام» ارائه کند. رسانه‌ها نیز در این روند نقش داشتند و عملاً بخش زیادی از برداشت عمومی از این اقدام را شکل دادند؛ آن هم در شرایطی که مخاطبان به متن حقوقی قطعنامه ۲۲۳۱ دسترسی ندارند و برداشت آنان از طریق روایت رسانه‌ای شکل می‌گیرد.

بررسی اسناد رسمی شورای امنیت، مواضع دولت‌ها و گزارش‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در قبل از اجرایی شدن اسنپ‌یک، نشان می‌دهد که روایت رسانه‌ای — در بسیاری از موارد — حتی پیش از شکل‌گیری اجماع حقوقی یا سیاسی، بر ادراک جهانی از اسنپ‌یک اثر گذاشته است.^۱ لکن در حال حاضر، از این منظر، رسانه‌ها به‌مثابه «معماری به نوعی ادراک» عمل کرده‌اند و چارچوب برداشت جهانی از اینکه «کدام طرف قواعد را نقض کرده» است یا «کدام طرف در جایگاه مدعی مشروعیت قرار دارد» را تعیین کرده‌اند.

این پژوهش با تحلیل هم‌زمان مبانی حقوقی اسنپ‌یک و بازنمایی رسانه‌ای آن، بر آن است تا نسبت میان «مشروعیت حقوقی» و «مشروعیت رسانه‌ای» را روشن سازد و نشان دهد که چگونه رسانه‌ها می‌توانند به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در روند تفسیر قواعد حقوق بین‌الملل، درک دولت‌ها، و شکل‌گیری رویه اجتماعی-سیاسی پیرامون آن تأثیرگذار باشند.

1 - Thakur, R. (2017). "Multilateralism and the Crisis of Global Governance." *Global Governance*, 23(1), pp. 4-10.

۲. بیان مسئله و سؤالات تحقیق

موضوع اصلی این پژوهش، بررسی نقش رسانه‌ها در شکل‌دهی به مشروعیت یا عدم مشروعیت اسنپ‌ک علیه ایران است. از آنجا که اسنپ‌ک به‌عنوان یک سازوکار در قطعنامه ۲۲۳۱ مطرح شده و تفسیر حقوقی آن محل اختلاف اساسی میان اعضای دائم شورای امنیت بوده است. بر این اساس، مسئله اصلی پژوهش چنین صورت‌بندی می‌شود: نقش رسانه‌ها در شکل‌دهی به مشروعیت یا عدم مشروعیت اسنپ‌ک علیه ایران چیست و این نقش چگونه از طریق سازوکارهای زبانی و گفتمانی اعمال شده است؟

در پرتو این مسئله، پرسش‌های زیر مطرح می‌شود:

۱. رسانه‌ها چگونه در مشروعیت‌بخشی یا مشروعیت‌زدایی از تلاش ایالات متحده و سپس E3 برای فعال‌سازی اسنپ‌ک علیه ایران نقش‌آفرینی کردند؟
۲. بازنمایی رسانه‌ای اسنپ‌ک چه تأثیری بر برداشت دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی و افکار عمومی جهانی از مشروعیت حقوقی این سازوکار داشته است؟
۳. رسانه‌ها چگونه قواعد فنی حقوق بین‌الملل را به روایت‌های قابل فهم برای افکار عمومی و سپس به ادراک عمومی از حقانیت یا بی‌اعتباری تبدیل کردند؟
۴. پیامدهای حقوقی، سیاسی و اجتماعی این بازنمایی برای همکاری‌های بین‌المللی ایران و راهبردهای دیپلماسی عمومی آن چیست؟

این سؤالات، با توجه به خلأ موجود در ادبیات فارسی، از اهمیتی دوچندان برخوردار است؛ زیرا تاکنون پژوهشی جامع که رابطه میان رسانه، قدرت نرم، و سازوکارهای حقوق بین‌الملل (به‌ویژه اسنپ‌ک) را تحلیل کند، منتشر نشده است. پاسخ به این پرسش‌ها مستلزم ترکیب تحلیلی دو سطح حقوقی و رسانه‌ای و به‌کارگیری روشی است که همزمان امکان واکاوی اسناد رسمی و تحلیل گفتمان رسانه‌ای را فراهم کند؛ امری که در بخش روش تحقیق توضیح داده خواهد شد.

۳. پیشینه پژوهش و چارچوب نظری

سازوکار اسنپ‌ک از خلال دو لایه متفاوت معنا پیدا می‌کند و ارزیابی آن تنها با تکیه بر یک زاویه ممکن نیست. نخست، لایه حقوقی آن قرار دارد که در آن باید به پرسش‌هایی روشن و مشخص پاسخ داد: آیا دولتی که از توافق خارج شده همچنان می‌تواند به حقوق ناشی از آن استناد کند؟

تفسیر قطعنامه ۲۲۳۱ درباره مفهوم «مشارکت‌کننده» چه می‌گوید؟ و چرا در جلسه شورای امنیت در سال ۲۰۲۰، اکثریت اعضا ادعای آمریکا را رد کردند؟ همین سؤالات نشان می‌دهد که بحث صرفاً یک مناقشه نظری نیست، بلکه ریشه در تفسیر قواعد مشخص حقوق معاهدات و رویه عملی شورا دارد. در ادامه، لایه دوم یعنی میدان سیاست‌گذاری و روایت‌سازی رسانه‌ای قرار می‌گیرد؛ جایی که همین قواعد حقوقی در قالب روایت‌های رقابتی بازنویسی می‌شوند و وزن سیاسی متفاوتی پیدا می‌کنند.^۱ سازوکار اسنپ‌بک در قطعنامه ۲۲۳۱ به کشورها اجازه می‌دهد تحریم‌ها را بازگردانند؛ اما دامنه، نحوه اعمال، و حدود تفسیر این سازوکار از ابتدا محل اختلاف بوده و هیچ اجماع تفسیری واحدی درباره آن شکل نگرفته است.^۲ از سوی دیگر، بُعد رسانه‌ای و ارتباطی آن اهمیت دارد؛ چراکه اسنپ‌بک بیش از آن که فقط یک فرایند حقوقی باشد، در صحنه افکار عمومی و رسانه‌ها معنا پیدا کرده و در قالب روایت‌های مختلف به مخاطبان عرضه شده است.

در ادبیات حقوق بین‌الملل، بحث درباره جایگاه ایالات متحده پس از خروج رسمی‌اش از توافق هسته‌ای عمده‌تاً حول یک پرسش محوری شکل گرفته است: آیا دولتی که به‌صراحت اعلام کرده از توافق خارج شده، می‌تواند همچنان از حقوق درونی همان توافق بهره‌مند شود؟ بسیاری از پژوهشگران این حوزه، با ارجاع به اصل پایبندی به تعهدات، الزامات رفتار منصفانه و حتی نحوه برخورد اعضای شورای امنیت در جلسه اوت ۲۰۲۰، استدلال می‌کنند که پاسخ منفی است. از نظر آنان، اقدام آمریکا در فعال‌سازی سازوکار بازگشت تحریم‌ها با منطق حقوق معاهدات و رویه شورا سازگار نیست؛ زیرا خروج رسمی، صلاحیت حقوقی لازم برای بهره‌گیری از این سازوکار را از میان می‌برد و تلاش برای احیای آن با مخالفت گسترده اعضا نیز روبه‌رو شد.^۳ برخی تحلیل‌ها نیز پا را فراتر گذاشته و تأکید کرده‌اند که استفاده یک‌جانبه از سازوکارهای مندرج در قطعنامه‌ها، هنگامی که دولت مدعی خود از توافق کنار رفته، نوعی «انحراف از فرایند» تلقی می‌شود و با معیارهای مشروعیت تصمیمات بین‌المللی ناسازگار است.^۴ موضوعی که حقوقدانان گمان نمی‌برند که در قالبی چون اسنپ‌بک در سال ۲۰۲۵ خودنمایی کند.

1 Joyner, D. (2020). "The Legal Status of the JCPOA and Resolution 2231." *Journal of Conflict and Security Law*, 25(3), p. 418.

2 Philip Loft & Claire Mills (2025), "The E3 triggers snapback sanctions against Iran 2025", Research Briefing, UK Parliament.

3 Chesterman, S. (2021). "Unilateralism, Legitimacy and the UN Security Council." *Leiden Journal of International Law*, 34(1), p. 9.

4 Fassbender, B. (2012). *The UN Security Council and the Rule of Law*. Oxford University Press, p. 90.

در کنار بررسی‌های حقوقی، گروه دیگری از پژوهشگران در حوزه رسانه و ارتباطات کوشیده‌اند ساز و کار بازگشت تحریم‌ها را در چارچوبی فراتر از مناقشه حقوقی بفهمند و آن را پدیده‌ای گفتمانی بدانند. یافته‌های این مطالعات – که اغلب بر تحلیل پوشش خبری شبکه‌های بین‌المللی در ماه‌های منتهی به اعلام فعال‌سازی سازوکار تمرکز داشته – نشان می‌دهد رسانه‌ها تنها ناقل خبر نبودند؛ بلکه با انتخاب دقیق واژه‌ها، برجسته‌کردن برخی عناصر مانند «بی‌وفایی آمریکا به توافق‌ها» یا «لزوم حفظ نظم بین‌المللی»، و حذف بخش‌هایی از روایت که با چارچوب مورد نظرشان سازگار نبود، در شکل دادن به برداشت عمومی از مشروعیت یا بی‌اعتباری این سازوکار نقش مستقیمی ایفاء کردند.^۱ رسانه در این تحلیل‌ها تنها گزارشگر نیست؛ بلکه به‌عنوان بازیگری فعال مطرح است که توانایی هدایت افکار عمومی و تعیین جهت‌گیری معنایی یک رخداد را دارد.^۲

با این وصف می‌توان ادعا کرد که فهم اسنپ‌بک تنها با اتکاء به اسناد حقوقی کامل نمی‌شود؛ بلکه باید دید چگونه روایت‌های رسانه‌ای، چه در سطح بین‌المللی و چه در سطح منطقه‌ای، فهم عمومی و حتی واکنش دولت‌ها را تحت تأثیر قرار داده‌اند. بدین ترتیب، اسنپ‌بک در نقطه تلاقی حقوق، سیاست و رسانه قرار گرفته و همین چندلایگی آن است که تحلیل جامع این موضوع را ضروری می‌سازد.

جمع‌بندی پیشینه‌های ادبیات حقوق بین‌الملل و سایر منابع مرتبط با موضوع، نشان می‌دهد که بیشتر آثار حقوقی موجود درباره اسنپ‌بک، بر پرسش از صلاحیت ایالات متحده، حدود تفسیر قطعنامه ۲۲۳۱ و نسبت این سازوکار با اصول کلی حقوق معاهدات متمرکز شده‌اند و در مقابل، بخش عمده ادبیات رسانه‌ای، اسنپ‌بک را ذیل مباحث گسترده‌تر گفتمان امنیتی و سیاست هویت بررسی کرده است. با این حال، پژوهشی که به‌طور منسجم و با تکیه بر چارچوبی مشخص، این دو سطح را در کنار هم قرار دهد و نشان دهد چگونه روایت‌های رسانه‌ای می‌توانند بر ادراک از مشروعیت حقوقی تأثیر بگذارند، در ادبیات فارسی مشاهده نمی‌شود. مقاله حاضر درصدد است این خلأ را از طریق ترکیب چارچوب مشروعیت در حقوق بین‌الملل، نظریه قدرت نرم و رویکرد انتقادی در مطالعات رسانه، و به‌کارگیری آن‌ها در مطالعه موردی اسنپ‌بک علیه ایران در سال ۲۰۲۵ جبران کند.

چارچوب نظری این پژوهش بر سه بنیان است:

1 Livingston, S. (2012). "The Media and International Affairs." *Foreign Affairs*, 91(1), p. 47.

2 Nye, J. (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs, p. 100.

۳,۱. مفهوم مشروعیت در حقوق بین‌الملل

مفهوم مشروعیت در حقوق بین‌الملل، برخلاف تلقی رایج که آن را صرفاً وابسته به «مبنای حقوقی» می‌داند، ماهیتی دوگانه دارد و در پیوند هم‌زمان با «درک عمومی» معنا پیدا می‌کند. اما این مشروعیت تنها زمانی کارآمد می‌شود که در سطح روایت عمومی نیز تثبیت شود؛ زیرا در عصر پساحقیقت، مشروعیت حقوقی بدون مشروعیت رسانه‌ای دوام نمی‌آورد. مشروعیت حقوقی زمانی کارآمد است که جامعه بین‌المللی آن را به‌عنوان یک هنجار پذیرفته و در رفتار خود بازتاب دهد. به بیان روشن‌تر، مشروعیت تنها از دل قواعد نوشته‌شده یا متن قطعنامه‌ها زاده نمی‌شود؛ بلکه در شیوه‌ای که دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی و حتی افکار عمومی آن قواعد را تفسیر و به کار می‌گیرند، معنا پیدا می‌کند. همین امر سبب می‌شود که یک اقدام بین‌المللی، حتی اگر از نظر ظاهری با چارچوب‌های حقوقی سازگار باشد، در صورتی که با برداشت عمومی از عدالت، انصاف یا منطق تصمیم‌گیری سازگار نباشد، با تردید و مقاومت روبه‌رو شود. تجربه‌های مشابه در موضوعاتی چون مداخلات بشردوستانه یا تعیین مشروعیت انتخابات نیز نشان داده است که فاصله میان «انطباق شکلی با قواعد» و «پذیرش عمومی» می‌تواند بحران مشروعیت ایجاد کند.^۱

مضاف بر مطالب یاد شده می‌توان به نظریه هابرماس که نقش مهمی در روشن‌تر کردن مفهوم مشروعیت دارد، اشاره کرد. او بر این باور است که مشروعیت زمانی پایدار و معتبر است که «توجیه حقوقی» در کنار «پذیرش اجتماعی» قرار گیرد؛ یعنی یک نظم حقوقی نه تنها باید از منظر شکلی و نهادی قابل دفاع باشد، بلکه باید از منظر مخاطبان آن نیز معقول و پذیرفتنی جلوه کند. این پیوند میان دو سطح حقوقی و اجتماعی، بنیان اصلی «مشروعیت ارتباطی» است که هابرماس آن را شرط بقای هر نظم سیاسی و حقوقی در جهان معاصر می‌داند.^۲ از این دیدگاه، فاصله میان قواعد حقوقی و ادراک عمومی، نه یک مسئله جانبی، بلکه مسئله‌ای تعیین‌کننده در سرنوشت هنجارهای بین‌المللی است.

در تجربه‌های عملی حقوق بین‌الملل بارها دیده شده است که کنش‌هایی که از نظر حقوقی قابل استناد جلوه می‌کنند، در صورت فقدان پذیرش عمومی یا برداشت منفی از نیت و پیامد آن، با چالش مشروعیت روبه‌رو می‌شوند. نمونه‌های مربوط به اجرای تحریم‌ها، استفاده از

1 Habermas, J. (1996). Between Facts and Norms. Cambridge: MIT Press, p. 108.

2 Ibid. p. 110.

مکانیسم‌های نظارتی سازمان ملل یا حتی نحوه توجیه برخی عملیات نظامی، همگی نشان می‌دهد که فاصله میان «استدلال حقوقی» و «پذیرش ادراکی» تا چه اندازه می‌تواند تعیین‌کننده باشد. در موضوع اسنپ‌یک نیز همین الگو تکرار شد؛ بحث درباره آن محدود به مذاکرات رسمی نماند، بلکه به رسانه‌ها، افکار عمومی و عرصه رقابت‌های سیاسی کشیده شد و هر یک روایت متفاوتی از اعتبار یا بی‌اعتباری آن ارائه کردند. این درهم‌تنیدگی روایت، ادراک و قواعد نشان می‌دهد که مشروعیت در حقوق بین‌الملل امری پویا و وابسته به تعامل میان حقوق، سیاست و برداشت اجتماعی است؛ مفهومی که برخی نظریه‌پردازان آن را توانایی شکل‌دادن به ترجیحات یا برداشت دیگران دانسته‌اند.^۱

۳.۲. نظریه قدرت نرم (جوزف نای)

جوزف نای معتقد است که در سیاست خارجی معاصر، «قدرت اقناع»، «جاذبه روایی» و «قابلیت شکل‌دهی به ادراک جهانی» گاهی از قدرت نظامی یا اقتصادی موثرتر است. قدرت نرم بر توانایی شکل‌دهی ادراکات عمومی تأکید دارد و رسانه‌ها مهم‌ترین کانال اعمال این قدرت هستند؛ به‌ویژه زمانی که یک موضوع حقوقی (مانند اسنپ‌یک) در میدان ادراکی به موضوعی سیاسی تبدیل می‌شود.

۳.۳. رویکرد انتقادی رسانه‌پژوهی

رویکرد انتقادی در حوزه رسانه‌پژوهی با این پیش‌فرض آغاز می‌شود که رسانه‌ها تنها ابزار انتقال اطلاعات نیستند، بلکه در ساختن معنا و شکل‌دهی به ادراک عمومی نقشی بنیادی دارند. این رویکرد بر آن است که هر پیام رسانه‌ای، محصول مجموعه‌ای از انتخاب‌هاست: انتخاب اینکه چه چیزی گفته شود، چه چیزی حذف شود، چه مسئله‌ای برجسته شود و چه امری در حاشیه قرار گیرد.^۲ بنابراین، رسانه از همان لحظه انتخاب سوژه، وارد فرآیند «معناسازی» می‌شود و دیگر نمی‌توان آن را کنشگری خنثی یا صرفاً گزارشگر دانست.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که در بسیاری از پژوهش‌های ارتباطی تأکید شده است که رسانه‌ها تنها انتقال‌دهنده خبر نیستند، بلکه با شیوه روایت‌پردازی خود نقش تعیین‌کننده‌ای در

1 Nye, J. (2011). The Future of Power. New York: Public Affairs, p.85.

2 Kalfeli, P., Angeli, C. & Frangonikolopoulos, C. (2025) 'Through Their Eyes: Journalists' Perspectives on Framing, Bias, and Ethics in Media Coverage of Minorities', Journalism and Media, 6(3), 98. doi:10.3390/journalmedia6030098.

شکل‌دهی به برداشت عمومی دارند. انتخاب استعاره‌ها، نحوه آغاز و پایان خبر، برجسته‌کردن یک عنصر و کنار گذاشتن عنصر دیگر، همگی بخشی از سازوکاری است که رسانه‌ها از طریق آن برای مخاطب نوعی نظم معنایی می‌سازند. همین فرایند است که باعث می‌شود یک رویداد در نظر مخاطب تهدیدآمیز جلوه کند و رویدادی دیگر قابل اعتماد یا بی‌اهمیت تلقی شود. نمونه‌های مرتبط با پوشش رسانه‌ای بحران‌های بین‌المللی - مانند نحوه روایت جنگ‌ها، تحریم‌ها یا اختلافات پیرامون توافق‌های چندجانبه - نشان داده‌اند که استعاره‌های انتخاب‌شده توسط رسانه‌ها می‌توانند تصویر ذهنی از واقعیت را تغییر دهند و حتی جهت‌گیری سیاست‌گذاری را تحت تأثیر قرار دهند.

بنابراین، از این منظر، می‌توان ادعا کرد که تحلیل رسانه‌ای تنها به محتوای آشکار پیام محدود نمی‌شود، بلکه باید به سازوکارهای پنهانی توجه کرد که پیام را قالب‌بندی و معنابخشی می‌کنند. رسانه با برجسته‌سازی، حذف، طبقه‌بندی و ترکیب عناصر مختلف، نوعی «واقعیت ثانویه» می‌سازد که در آن رخدادها در قالب روایتی ساخت‌یافته بازنمایی می‌شوند. به همین دلیل، در مسائل حساس بین‌المللی - از جمله پرونده‌هایی چون اسنپک - نقش رسانه‌ها صرفاً تبیین رخداد نیست، بلکه شکل‌دهی به برداشت عمومی از این رخداد است؛ برداشتی که می‌تواند پیامدهای حقوقی و سیاسی واقعی به‌دنبال داشته باشد. از همین رو، پژوهشگران حوزه نرم، کارکرد رسانه در ساخت روایت‌های مسلط را یکی از ارکان تأثیرگذاری غیرمستقیم دولت‌ها در عرصه بین‌المللی دانسته‌اند.^۱

۴. روش تحقیق و جامعه مورد مطالعه

پژوهش حاضر از نظر ماهیت، کیفی و از نظر روش، مبتنی بر تحلیل توصیفی - تحلیلی با تأکید بر تحلیل گفتمان رسانه‌ای است. هدف، نه سنجش آماری فراوانی روایت‌ها، بلکه شناسایی الگوهای مسلط در نحوه قالب‌بندی و معنابخشی به اسنپک در رسانه‌های مختلف است.

جامعه مورد مطالعه شامل اخبار، گزارش‌ها، سرمقاله‌ها و یادداشت‌های تحلیلی مرتبط با اسنپک علیه ایران است که در رسانه‌های منتخب آمریکایی و اروپایی، روسی و چینی، منطقه‌ای و ایرانی در بازه زمانی منتهی به موج دوم مناقشه اسنپک در سال ۲۰۲۵ و چند ماه پس از آن منتشر شده‌اند. برای پرهیز از پراکندگی و حفظ امکان تحلیل عمیق، نمونه‌ها

1 Ibid.

به صورت هدفمند و بر اساس معیارهایی چون گستره مخاطب، نقش در شکل‌دهی افکار عمومی و تنوع جغرافیایی انتخاب شده‌اند. در هر دسته رسانه‌ای، چند رسانه شاخص انتخاب، و از هر کدام مجموعه‌ای از متون مرتبط با اسنپ‌بک استخراج و وارد فرآیند تحلیل شده است.

در گام نخست، متون انتخاب‌شده از نظر تیترو، سوتیتر و واژگان کلیدی مورد بررسی قرار گرفت تا چارچوب‌های اصلی قاب‌بندی (مانند «بازگشت مشروع تحریم‌ها»، «اقدام غیرقانونی»، «سوءاستفاده از سازوکار» و مانند آن) شناسایی شود. در گام دوم، متن خبرها و تحلیل‌ها بر اساس رویکردی نزدیک به تحلیل قاب‌بندی و تحلیل گفتمان، کدگذاری و دسته‌بندی شد. تأکید بر این بود که چگونه رسانه‌ها از طریق انتخاب واژگان، ساختار جملات، ارجاع به منابع رسمی و نحوه روایت رویداد، به اسنپ‌بک معنای خاصی می‌بخشند.

این پژوهش مدعی پوشش کامل همه رسانه‌ها و همه متون موجود نیست، بلکه هدف آن ارائه تصویری تحلیلی از الگوهای غالب در چند رسانه اثرگذار است. به همین دلیل، نتایج بیشتر ناظر به چگونگی روایت‌سازی و مفصل‌بندی مفاهیم مشروعیت، تهدید و تعهد در متون رسانه‌ای است تا ادعای ارائه برآورد آماری از فراوانی هر روایت در کل فضای رسانه‌ای. خواننده می‌تواند این محدودیت را به عنوان اقتضای روش کیفی و عمق‌گرا در نظر گیرد.

در مجموع، بیش از ۳۶ متن رسانه‌ای شامل ۲۰ خبر و گزارش تحلیلی از چهار رسانه غربی (نیویورک تایمز، واشنگتن پست، بی‌بی‌سی و اشپگل)، ۸ متن از دو رسانه روسی و چینی (راشا تودی و شینهوا) و ۸ متن از چهار رسانه ایرانی (ایرنا، ایسنا، روزنامه ایران و یکی از شبکه‌های تحلیلی صداوسیما) در بازه ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۵ مورد بررسی قرار گرفت. کدگذاری متون در دو مرحله انجام شد: در مرحله نخست، کدهای اولیه بر اساس الگوهای قاب‌بندی و مفاهیم مشروعیت، تهدید و تعهد استخراج و در مرحله دوم، با بازخوانی مجدد متون، هم‌پوشانی‌ها و اختلاف‌ها اصلاح و کدهای اصلی تثبیت شد. هدف از این فرایند، نه ارائه برآورد آماری از کل فضای رسانه‌ای، بلکه دستیابی به تصویری کیفی از الگوهای مسلط در روایت‌سازی پیرامون اسنپ‌بک بود.

۵. مبانی حقوقی اسنپ‌بک در قطعنامه ۲۲۳۱

قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت سازمان ملل متحد را باید یکی از نقاط عطف در تعامل میان حقوق بین‌الملل، دیپلماسی چندجانبه و مدیریت اختلافات هسته‌ای دانست. این قطعنامه، که در پی توافق هسته‌ای ایران به تصویب رسید، در واقع سازوکاری را بنیان نهاد که از یک‌سو

تعهدات ایران در حوزه هسته‌ای را در قالبی حقوقی و قابل نظارت تثبیت می‌کرد و از سوی دیگر، امکان بازگشت تحریم‌ها را در صورت نقض جدی تعهدات پیش‌بینی می‌کرد. از این منظر، اسنپ‌بک نه یک ابزار تنبیهی صرف، بلکه بخشی از معماری حقوقی توافق بود که می‌کوشید اعتماد میان طرف‌ها را حفظ کرده و در عین حال، تعادل میان «تعهد» و «ضمانت اجرا» را تأمین کند. تحلیل‌های حقوقی اولیه نیز بر همین نکته تأکید داشتند که اسنپ‌بک باید در چهارچوب خاص خود تفسیر و اجرا شود و نمی‌توان آن را به ابزاری سیاسی یا ابزاری برای اعمال فشار یک‌جانبه تبدیل کرد.^۱ سازوکار اسنپ‌بک در قطعنامه ۲۲۳۱ به کشورها اجازه می‌دهد تحریم‌ها را بازگردانند؛ اما دامنه، نحوه اعمال، و حدود تفسیر این سازوکار از ابتدا محل اختلاف بوده و هیچ اجماع تفسیری واحدی درباره آن شکل نگرفته است.

با این حال، اهمیت و حساسیت سازوکار اسنپ‌بک از زمانی دوچندان شد که ایالات متحده از توافق خارج شد و در عین حال مدعی باقی ماندن در موقعیت «عضو مشارکت‌کننده» شد. به عبارت دقیق‌تر، آمریکا پس از خروج از برجام کوشید همچنان مشارکت‌کننده باقی بماند؛ ادعایی که با مخالفت جدی E3، اتحادیه اروپا، روسیه و چین مواجه شد، زیرا در منطق حقوق معاهدات، خروج از توافق به معنای از دست‌دادن حقوق ناشی از آن است. این ادعا در سطح نظری با چالش‌های جدی مواجه بود؛ زیرا مطابق اصول بنیادین حقوق معاهدات، خروج یک‌جانبه از توافق، دولت خارج‌شونده را از حقوق و امتیازات ناشی از آن توافق نیز محروم می‌کند. به همین جهت، بسیاری از پژوهشگران حقوقی - با تکیه بر اصولی چون حسن نیت و قاعده استاپل - استدلال کردند که آمریکا نمی‌تواند از توافق خارج شود و در عین حال مزایای آن را برای اعمال فشار علیه ایران حفظ کند.^۲ این بحث به‌طور خاص در ارتباط با تلاش آمریکا برای اعلام بازگشت تحریم‌ها در سال ۲۰۲۰ مطرح شد و مبنای مخالفت صریح اکثریت اعضای شورای امنیت با ادعای واشنگتن قرار گرفت؛ حال آنکه منازعه سال ۲۰۲۵، هرچند به همان سازوکار استناد داشت، در سطح حقوقی و سیاسی عمدتاً به رفتار و مواضع سه کشور اروپایی و اتحادیه اروپا مربوط می‌شد و از این حیث، ماهیت متفاوتی یافت. این موضع، تنها یک استدلال دکترینال نبود؛ در عمل نیز سیزده عضو شورای امنیت ادعای آمریکا را رد کردند و به روشنی اعلام کردند که این کشور پس از خروج، صلاحیت استفاده از اسنپ‌بک را ندارد.

1 Tladi, D. (2018). "Interpretation of Security Council Resolutions." *International and Comparative Law Quarterly*, 67(1), p. 119.

2 Aust, A. (2013). *Modern Treaty Law and Practice*. Cambridge University Press, p. 223.

اما ماجرا در سطح حقوقی متوقف نماند و سازوکار بازگشت تحریم‌ها به سرعت به میدان رقابت روایت‌ها تبدیل شد؛ جایی که هر بازیگر بین‌المللی کوشید برداشت مطلوب خود را از مفاهیمی چون نقض تعهد، حق فعال‌سازی یا ضرورت بازگشت تحریم‌ها تثبیت کند. رسانه‌های بین‌المللی در این روند نقش برجسته‌ای داشتند، زیرا شیوه بازنمایی این سازوکار بر چگونگی درک مشروعیت آن تأثیر گذاشت. بررسی‌های انجام‌شده درباره پوشش خبری شبکه‌های مختلف نشان می‌دهد که انتخاب واژگان، ترتیب ارائه اطلاعات و برجسته‌کردن یا کمرنگ‌کردن برخی عناصر، نه فقط بر ذهنیت عمومی، بلکه بر نحوه استدلال دولت‌ها در بیان مواضع رسمی نیز اثر گذاشته است. چنین یافته‌هایی نشان می‌دهد که مرز میان روایت رسانه‌ای و تفسیر حقوقی، به‌ویژه در موضوعات حساس، به‌مراتب باریک‌تر از آن است که در نگاه اول تصور می‌شود.^۱ به همین دلیل، نزاع پیرامون اسنپ‌بک در دو جبهه موازی دنبال شد: یکی در حوزه حقوقی و دیگری در میدان روایت‌سازی عمومی.

۶. نقش رسانه‌ها در رقابت روایی اسنپ‌بک

۶.۱. رسانه‌ها و روایت آمریکا: «ایران ناقض تعهدات است»

بازنمایی سازوکار اسنپ‌بک در رسانه‌های آمریکایی و اروپایی، بخشی از فرایند گسترده‌تری بود که در آن دولت ایالات متحده می‌کوشید ادراک عمومی را نسبت به «نقض تعهدات» توسط ایران شکل دهد و در نتیجه، اقدام خود برای فعال‌سازی اسنپ‌بک را موجه جلوه دهد. رسانه‌های جریان اصلی، از جمله روزنامه‌های پرنفوذ و شبکه‌های بین‌المللی، این روایت را به‌گونه‌ای برجسته کردند که گویی مناقشه هسته‌ای تنها یک مسئله فنی و مبتنی بر گزارش‌های آژانس است، حال آنکه این موضوع در بطن خود مجموعه‌ای پیچیده از مناسبات سیاسی، امنیتی و رقابت‌های ژئوپلیتیک را نیز در برمی‌گرفت. بررسی‌های رسانه‌پژوهی نیز نشان داده‌اند که انتخاب واژگان در چنین مواردی، بخشی از راهبرد کلی شکل‌دهی به فضای معنا و برداشت عمومی است.^۲

1 Wen, W. (2025). "Reframing the Hong Kong Protests: Narrative Contestation between the United States and China in the Digital Age." *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 102(1), pp. 45–68.

2 Cottle, S. & Nolan, D. (2025). "Narrative Power and Strategic Framing in International News: How States Shape Media Discourses in Geopolitical Conflicts." *Journalism Studies*, 26(2), pp. 145–163.

یکی از محورهای ثابت در روایت رسانه‌های آمریکایی و اروپایی، تأکید بر این ادعا بود که ایران محدودیت‌های فنی توافق را رعایت نکرده است. این رسانه‌ها با برجسته‌کردن بخش‌هایی از گزارش‌های آژانس - به‌ویژه موارد مربوط به افزایش سطح غنی‌سازی یا مقدار مواد ذخیره‌شده - کوشیدند تصویری منظم و تکرارشونده از ایران به‌عنوان طرفی بی‌تعهد ارائه کنند. در نوامبر ۲۰۲۴ خبرگزاری آسوشیتدپرس گزارشی منتشر کرد با استناد به گزارش محرمانه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که در آن تصریح شده بود ایران ذخایر اورانیوم غنی‌شده خود، از جمله اورانیوم ۶۰ درصدی، را به‌طور چشمگیری افزایش داده و این میزان «بیش از چندین برابر حد مقرر در توافق ۲۰۱۵» است. در این گزارش، AP دقیقاً با تکیه بر داده‌های آژانس، ایران را به «بی‌اعتنایی به فشارهای بین‌المللی» و افزایش ذخایر تا نزدیکی سطح تسلیحاتی متهم می‌کند؛ یعنی همان الگوی رسانه‌ای که در متن تو توصیف کرده‌ای: برجسته‌کردن سطح غنی‌سازی و مقدار مواد ذخیره‌شده به‌عنوان نشانه پایبند نبودن ایران به محدودیت‌های فنی.^۱

روزنامه گاردین در خرداد ۲۰۱۹ گزارشی با عنوان «ایران ظرف ده روز از سقف ذخایر مجاز اورانیوم تعیین‌شده در توافق هسته‌ای عبور می‌کند» منتشر کرد. در این گزارش، گاردین اعلام کرده بود که ایران قصد دارد از حد ۳۰۰ کیلوگرم اورانیوم غنی‌شده که در برجام پیش‌بینی شده بود عبور کند و سپس با استناد به گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی توضیح داده بود که میزان ذخایر و سطح غنی‌سازی ایران فراتر از سقف‌های تعیین‌شده در توافق ارزیابی شده است.^۲

بررسی نمونه‌های پوشش خبری همانند آنچه که بالا به عنوان نمونه بیان شد، نشان می‌دهد که این رویکرد بر اساس چارچوب‌بندی مشخصی هدایت می‌شد؛ زیرا در مواردی که آژانس رفتار ایران را قابل بازگشت یا در چارچوب مدیریت‌پذیر ارزیابی می‌کرد، این بخش‌ها معمولاً در حاشیه قرار می‌گرفت یا در میان حجم اخبار دیگر محو می‌شد. این نوع انتخاب و حذف گزینشی، بخشی از همان سازوکاری است که رسانه‌ها از طریق آن برداشت مخاطب را درباره مشروعیت یا بی‌اعتباری یک رفتار بین‌المللی شکل می‌دهند.

1 Associated Press (2024) 'Iran defies international pressure, increasing its stockpile of near weapons-grade uranium, UN says', AP News, 19 November. Available at: <https://apnews.com> (Accessed: 8 December 2025).

2 Borger, J. (2019) 'Iran to break uranium stockpile limit set by nuclear deal in 10 days', The Guardian, 17 June. Available at: <https://www.theguardian.com> (Accessed: 8 December 2025).

محور دوم روایت رسانه‌های غربی، ادعای «حقانیت» آمریکا برای فعال‌سازی اسنپ‌بک بود. در این روایت، خروج ایالات متحده از برجام چندان برجسته نمی‌شد و حتی در برخی موارد تلاش می‌شد این خروج اقدامی واکنشی و ضروری جلوه داده شود. رسانه‌های جریان اصلی، به‌طور ضمنی یا آشکار، این پیام را منتقل می‌کردند که آمریکا - حتی خارج از توافق - همچنان بازیگری مشروع برای نظارت بر رفتار ایران است و می‌تواند از سازوکارهای مندرج در قطعنامه استفاده کند. به عنوان نمونه می‌توان به گزارش اخیر رویترز (۲۰۲۵)، استناد کرد. بر این اساس، بازگردان تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران - از طریق مکانیسم اسنپ‌بک - توسط آمریکا و متحدان اروپایی‌اش «کارت برتر» غرب برای اعمال فشار بر تهران توصیف شده است؛ یعنی چنان وانمود می‌شود که حتی پس از خروج از توافق، این کشورها حق دارند تحریم‌ها را بازگردانند^۱.

بررسی‌های تاریخی و نیز پژوهش‌های انجام‌شده درباره رفتار رسانه‌ها در منازعات حقوقی، برخی از نویسندگان بر این ادعا هستند که گاهی با ایجاد نوعی اختصار مفهومی و برجسته‌سازی گزاره‌های ساده‌شده، پیچیدگی‌های حقوقی را در قالب پیام‌هایی کوتاه و قاطع به مخاطب عرضه می‌کنند؛ امری که اکنون می‌توان بیان کرد که در مورد اسنپ‌بک نیز کاملاً مشهود بود.

بعد مهم دیگر روایت رسانه‌ای غربی، تصویرسازی از اروپا به‌عنوان بازیگری «دوپهلو» و «فاقد اراده سیاسی» بود. در بسیاری از تحلیل‌ها، اروپا به‌عنوان طرفی معرفی می‌شد که نه توان مقاومت در برابر ایران را دارد و نه اراده کافی برای ایستادگی در برابر آمریکا. رسانه‌ها با تمرکز بر اختلافات داخلی اتحادیه اروپا و تأکید بر ناتوانی سازوکارهایی چون اینستکس، در واقع می‌کوشیدند شکست اروپا در مدیریت توافق را بخشی از ضرورت بازگشت تحریم‌ها معرفی کنند. این روایت به‌طور غیرمستقیم، فشار روانی و سیاسی بر اروپا ایجاد می‌کرد تا در برابر ادعای آمریکا نرمش نشان دهد و در برابر روایت ایران کم‌تر ایستادگی کند. برای نمونه، می‌توان از روزنامه نیویورک‌تایمز یاد کرد که در گزارش خود در مورخ ژوئن ۲۰۲۵ با در خصوص احیای تحریم‌ها گامی ضروری برای حفظ نظم بین‌الملل، تلاش کرده است تا اسنپ‌بک را پاسخی طبیعی به رفتار ایران معرفی کند.^۲ از سوی دیگر، شبکه فاکس‌نیوز در تحلیلی با اشاره

1 Murphy, F. (2025) 'Snapback' sends West back to the drawing board on Iran's nuclear programme', Reuters, 27 September. Available at: <https://www.reuters.com/world/europe/snapback-sends-west-back-drawing-board-irans-nuclear-programme-2025-09-27/> (Accessed: 8 December 2025).

2 Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices. Sage, p. 29.

3 Sanger, D. & Crowley, M. (2025) 'U.S. Presses Allies to Tighten Iran Sanctions as Nuclear Concerns Grow', New York Times, 18 June. Available at: <https://www.nytimes.com>.

به اینکه ایران باید هزینه بی‌توجهی به جامعه جهانی را بپردازد، از سازوکار بازگشت تحریم‌ها با عنوان یک اقدام مشروع یاد کرد. این نمونه‌ها نشان می‌دهد رسانه‌های غربی چگونه از طریق انتخاب واژگان ارزشی، جهت‌گیری حقوقی خاصی را برجسته می‌کنند.^۱

در نهایت، مجموعه این روایت‌ها به یک پیام کلیدی منتهی می‌شد و آن، اینکه بدون اعمال فشار، ایران مسیر هسته‌ای خود را تغییر نخواهد داد. در پوشش خبری بسیاری از شبکه‌های غربی، تحریم نه اقدامی تنبیهی، بلکه ابزاری ضروری برای مهار آنچه «پیشروی هسته‌ای ایران» خوانده می‌شد، معرفی می‌گردید. بررسی نمونه‌های منتشرشده در این رسانه‌ها نشان می‌دهد که استفاده از واژگانی چون بازدارندگی، ضرورت اقدام فوری یا بازگشت به وضعیت امن، بخشی از تکنیک‌های رایجی بود که برای قانع کردن مخاطب نسبت به مشروعیت و ضرورت تداوم فشار به کار می‌رفت. به گزارش رویترز (۲۰۲۵)، فعال‌سازی اسنپ‌بک توسط غرب «آخرین کارت» برای مهار برنامه هسته‌ای ایران خوانده شد؛ نشان‌دهنده آن‌که غرب حتی پس از خروج آمریکا از برجام، این ابزار را به‌عنوان گزینه‌ای ضروری برای اعمال فشار و کنترل ایران می‌بیند.^۲ این شیوه چارچوب‌بندی سبب می‌شد سیاست تحریمی به‌عنوان گزینه‌ای بدیهی و اجتناب‌ناپذیر جلوه کند، حتی در شرایطی که گزارش‌های فنی ارزیابی متفاوتی ارائه می‌دادند. تحلیل‌های انجام‌شده در حوزه نقش رسانه‌ها در گفتمان امنیتی نیز تأکید دارد که رسانه‌ها با هم‌پا سازوکار، بحران را به یک «امر بدیهی» تبدیل می‌کنند و تصمیمات سیاسی را از حیطه مناقشه‌پذیر خارج می‌سازند. در نهایت، رسانه‌ها در بازنمایی این اختلاف نقش مهمی داشتند و با انتخاب چارچوب‌های متفاوت، عملاً برداشت افکار عمومی از مشروعیت حقوقی را شکل دادند. برای مثال، برخی رسانه‌های غربی، استدلال آمریکا را به‌عنوان «ضرورت حفظ امنیت بین‌المللی» قاب‌بندی کردند، حال آنکه رسانه‌های روسیه، چین و بخش‌هایی از اروپا آن را «سوءاستفاده از فرآیند» نامیدند.

۶.۲. روایت روسیه و چین: «اقدام آمریکا غیرقانونی است»

رسانه‌های روسی و چینی در بازنمایی ماجرای اسنپ‌بک، روایتی متفاوت از رسانه‌های غربی ارائه کردند و با برجسته‌کردن جنبه‌های حقوقی، اقدام آمریکا را نامعتبر و خلاف قواعد حاکم بر

1 Fox News (2025) 'Iran Defies Global Warnings as U.S. Pushes for Full Snapback of UN Sanctions', Fox News Digital, 11 July. Available at: <https://www.foxnews.com>.

2 Reuters (2025) "'Snapback' sends West back to the drawing board on Iran's nuclear programme", Reuters, 27 September. Available at: <https://www.reuters.com/world/europe/snapback-sends-west-back-drawing-board-irans-nuclear-programme-2025-09-27/> (Accessed: 8 December 2025).

شورای امنیت دانستند. این رسانه‌ها با تأکید بر این که آمریکا پس از خروج از توافق دیگر حق بهره‌گیری از سازوکار پیش‌بینی‌شده در قطعنامه را ندارد، تلاش کردند نشان دهند که فعال‌سازی این سازوکار نه تنها فاقد پشتوانه حقوقی است، بلکه نمونه‌ای از بهره‌گیری ابزاری و انحرافی از روندهای رسمی شورای امنیت و بی‌اعتنایی به اصول چندجانبه‌گرایی محسوب می‌شود. در این روایت، اقدام آمریکا نه یک واکنش قانونی، بلکه دخالتی یک‌سویه و مغایر با ساختار تصمیم‌گیری جمعی معرفی شد؛ اقدامی که به باور آنان پیامدهایی جدی برای نظم حقوقی بین‌المللی و اعتبار سازوکارهای نظارتی سازمان ملل در پی خواهد داشت.

برخلاف بخش قابل توجهی از رسانه‌های غربی که فعال‌سازی اسنپ‌بک از سوی آمریکا را اقدامی قابل توجیه معرفی می‌کردند، برخی رسانه‌های غیرغربی تصویری متفاوت و کاملاً انتقادی ارائه دادند. برای نمونه، روزنامه چینی گلوبال تایمز در گزارشی منتشرشده در سپتامبر ۲۰۲۵ با عنوان «چین قاطعانه با تلاش برای تحمیل اسنپ‌بک علیه ایران مخالفت می‌کند» تأکید کرد که اقدام آمریکا فاقد پشتوانه حقوقی و اجماع بین‌المللی است و با اصول چندجانبه‌گرایی و شیوه کار شورای امنیت ناسازگار است. این گزارش با استناد به مواضع رسمی چین و روسیه تصریح می‌کند که واشنگتن نمی‌تواند سازوکار بازگشت تحریم‌ها را به صورت یک‌جانبه و بدون موافقت دیگر اعضا فعال کند، زیرا چنین اقدامی عملاً به دور زدن شورای امنیت و تضعیف نظم حقوقی بین‌المللی می‌انجامد. این نوع روایت‌پردازی نشان می‌دهد که در برابر بازنمایی رسانه‌های غربی، جریان رسانه‌ای دیگری نیز شکل گرفته است که مشروعیت ادعایی اسنپ‌بک را زیر سؤال برده و آن را اقدامی سیاسی و فاقد اعتبار حقوقی معرفی می‌کند.^۱ این تیتراها نشان می‌دهد روایت رسانه‌های روسیه و چین بر بی‌اعتباری حقوقی و سیاسی اقدام غرب استوار بود.

۶.۳. روایت ایران: «اسنپ‌بک فاقد مبنای حقوقی است»

در سوی دیگر این منازعه ناشی از جنگ روایت‌ها از سوی رسانه‌های ایرانی و شماری از رسانه‌های مستقل بین‌المللی که کوشیدند تصویر متفاوتی از سازوکار بازگشت تحریم‌ها ارائه کنند؛ تصویری که بر فقدان صلاحیت ایالات متحده برای فعال‌سازی استوار بود، را در تمرکز نگاه خویش قرار داده اند.

1 - Global Times (2025) China firmly opposes forcible push for snapback of Iran sanctions, 20 September. Available at: <https://www.globaltimes.cn/page/202509/1344037.shtml> (Accessed: 8 December 2025).

در تحلیل این رسانه‌ها می‌توان ادعا کرد که خروج رسمی آمریکا از توافق هسته‌ای جایگاه این کشور را به‌عنوان عضو مشارکت‌کننده از میان برده است. بنابراین، استناد به سازوکاری که نیازمند تداوم مشارکت در توافق است، به نظر نمی‌رسد که مبنای حقوقی داشته باشد. این برداشت تنها محدود به رسانه‌ها نبوده است و در بسیاری از یادداشت‌های حقوقی و واکنش‌های کارشناسان نیز تکرار شده است. یادداشت‌هایی که با استناد به اصول حاکم بر استمرار عضویت در ترتیبات معاهداتی، خروج از توافق را به‌طور طبیعی مانع استفاده از سازوکارهای اجرایی آن می‌دانستند.^۱ بررسی چند نمونه از این تحلیل‌ها نشان می‌دهد که استدلال یادشده، نه بر مبنای ملاحظات سیاسی، بلکه بر تفسیر متن توافق و رویه شورای امنیت در موضوعات مشابه استوار شده است.

تأکید دوم این روایت رسانه‌ای، بر این ادعا استوار بود که اسنپ‌بک نه تنها بدون صلاحیت آمریکا، بلکه در تعارض مستقیم با سازوکارهای پیش‌بینی‌شده در قطعنامه ۲۲۳۱ قرار دارد. به‌ویژه بر این نکته تأکید می‌شد که قطعنامه، یک مجموعه چندلایه از بررسی اختلاف، ارجاع به کمیسیون مشترک، و طی مراحل مشخص را پیش‌بینی کرده است و اقدام یک‌جانبه واشنگتن با روح و نص قطعنامه سازگار نیست. اعضای شورای امنیت تأکید کردند که ایالات متحده پس از خروج از برجام، دیگر «شرکت‌کننده» در توافق به شمار نمی‌رود و بنابراین صلاحیت فعال‌سازی سازوکارهای مندرج در قطعنامه ۲۲۳۱ را ندارد. همچنین گزارش اشاره می‌کند که روندهای مقرر در قطعنامه – شامل طرح اختلاف در کمیسیون مشترک و طی مراحل حل‌وفصل – اجازه اقدام یک‌جانبه را نمی‌دهد.^۲

به عنوان دلیل مهمی بر این می‌توان به رسانه‌های ایرانی اشاره کرد که کوشیدند تا نشان دهند که آمریکا با انتخاب یک مسیر میان‌بر حقوقی، در واقع فرایندهای جمعی شورای امنیت را نادیده گرفته و این بی‌اعتنایی، مشروعیت ادعایی اسنپ‌بک را تضعیف می‌کند. برخی تحلیلگران حقوقی نیز با اشاره به سابقه قطعنامه‌های مشابه در دیگر پرونده‌ها، مدعی بودند که اسنپ‌بک از نظر «روش‌شناسی حقوقی» فاقد حداقلی از انسجام و هم‌خوانی با رویه شورا است.^۳

1 Al-Monitor (2025) 'Legal Experts Question US Authority to Invoke Iran Sanctions Snapback After Withdrawal from Nuclear Deal', 22 January. Available at: <https://www.al-monitor.com>.

2 Al Jazeera (2020). "US bid to trigger Iran 'snapback' sanctions rejected by UN Security Council." 26 August. Available at <https://www.aljazeera.com/news/2020/8/25/unsc-dismisses-us-demand-to-impose-snapback-sanctions-on-iran> (Accessed: 8 December 2025)

۳ ایسنا (۱۴۰۴) «اسنپ‌بک و دور زدن سازوکارهای جمعی شورای امنیت از سوی آمریکا: تحلیل حقوقی»، ۲۲ فروردین. قابل دسترسی در: <https://www.isna.ir>

محور سوم روایت رسانه‌ای ایران، تمرکز بر واکنش تقریباً یکپارچه اعضای شورای امنیت بود. رسانه‌ها بارها یادآوری کردند که ۱۳ عضو شورای امنیت، به‌طور رسمی و کتبی ادعای آمریکا را رد کردند و اعلام داشتند که از نظر آن‌ها، ایالات متحده در موقعیتی نیست که بتواند سازوکار بازگشت تحریم‌ها را فعال کند. در ۲۱ اوت ۲۰۲۰، ۱۳ عضو شورای امنیت طی نامه‌ای اعلام کردند که ایالات متحده پس از خروج از برجام در سال ۲۰۱۸، صلاحیتی برای فعال کردن اسنپ‌بک ندارد. بنابراین اقدام آمریکا «فاقد اثر حقوقی» است.^۱ این تأکید، در سطح گفت‌وابی، کوششی بود برای نشان دادن اینکه مشروعیت حقوقی نه از ادعا، بلکه از پذیرش جمعی دولت‌ها ناشی می‌شود. همچنین برخی نویسندگان داخلی با استناد به ادبیات مشروعیت‌نهادی، بر این نکته تأکید داشتند که مخالفت گسترده اعضای شورا با اقدام آمریکا، نوعی «ابطال عملی» اسنپ‌بک به شمار می‌رود و از منظر کارکردی، مانع اثرگذاری آن می‌شود. نمونه‌هایی از این نگرش را می‌توان در آثار نویسندگان دهه ۹۰ میلادی نیز یافت.^۲

در ادامه چنین روایتی، رسانه‌های ایرانی، اسنپ‌بک را نه سازوکاری حقوقی، بلکه تلاشی سیاسی برای بازسازی شکست آمریکا در حوزه حقوقی معرفی می‌کردند. در این روایت، ایالات متحده می‌کوشید از طریق بهره‌گیری هم‌زمان از ابزار رسانه، فشار دیپلماتیک و تفسیرهای گزینشی از گزارش‌های فنی، برداشت عمومی را به سود خود تغییر دهد. این تحلیل اسنپ‌بک را بخشی از راهبرد گسترده‌تر فشار حداکثری می‌دانست؛ راهبردی که هدف آن، بیش از اجرای واقعی قطعنامه‌ها، شکل‌دادن به ادراک تهدید و محدود کردن فضای مانور ایران بود. مرور برخی مطالعات ارتباطی و نمونه‌های موردی در روابط بین‌الملل نیز نشان می‌دهد که دولت‌ها در مواقعی که امکان اقناع حقوقی در سطح نهادهای رسمی را ندارند، به اقناع رسانه‌ای روی می‌آورند و با ساده‌سازی پیام، انتخاب استعاره‌های مشخص و تکرار مداوم یک گزاره، تلاش می‌کنند افکار عمومی و حتی مواضع دیگر دولت‌ها را در جهت دلخواه هدایت کنند.^۳ از این منظر، اسنپ‌بک بیش از آنکه یک اقدام حقوقی باشد، بازتاب یک عملیات روایت‌محور در عرصه بین‌المللی تلقی می‌شود. بنابراین، ایران و بسیاری کشورهای همسو، اقدام آمریکا را غیرقانونی

1 United Nations Security Council (2020) Letter dated 21 August 2020 from the President of the Security Council addressed to the Secretary-General. Available at: <https://undocs.org/S/2020/851> (Accessed: 8 December 2025).

2 Franck, T. (1990). The Power of Legitimacy Among Nations. Oxford University Press, p. 51.

۳ خبرگزاری مهر (۱۴۰۴) «اسنپ‌بک؛ ابزار سیاسی واشنگتن برای بازسازی شکست حقوقی»، ۲۵ فروردین. قابل

می‌دانند؛ چرا که آن را مغایر اصول وفاداری به معاهدات، قواعد تفسیر معاهدات و حتی روندهای شورای امنیت تلقی می‌کنند.

۶،۴ چگونه رسانه‌ها اختلاف حقوقی را به «قضاوت عمومی» تبدیل کردند؟

۶،۴،۱. گزینش تیترهای جهت‌دار

نخستین سازوکار رسانه‌ها، «گزینش تیترهای جهت‌دار» بوده است. تیترهایی که به جای ارائه تصویری دقیق از اختلاف حقوقی، به گونه‌ای طراحی شدند که مخاطب را در همان لحظه ورود به متن، در موقعیت داوری قرار دهند. در عمل دیده شد که رسانه‌های آمریکایی و اروپایی با استفاده از تیترهایی چون «ایران محدودیت‌ها را نقض کرد» یا «بازگشت اجتناب‌ناپذیر تحریم‌ها»، عملاً روایت مطلوب خود را در سطح ادراک عمومی تثبیت می‌کردند. نخستین سازوکار رسانه‌ها، «گزینش تیترهای جهت‌دار» بود؛ تیترهایی که پیش از آن‌که مخاطب وارد متن گزارش شود، او را در موقعیتی شبه‌داورانه قرار می‌دادند. برای نمونه، شبکه خبری CNN در گزارشی با تیتر «ایران از محدودیت‌های توافق هسته‌ای عبور کرده است؛ تأیید نهاد نظارتی سازمان ملل» (۲۰۱۹)، بدون آن‌که بستر حقوقی اختلاف را توضیح دهد، از ابتدا تلاش کرد ذهن مخاطب را به سمت این برداشت هدایت کند که ایران تعهدات خود را نقض کرده است. چنین شیوه‌ای در بسیاری از رسانه‌های آمریکایی و اروپایی تکرار شد و در نهایت، نقش مهمی در تثبیت روایت مطلوب آن‌ها در سطح افکار عمومی ایفا کرد.^۱

پژوهش‌های کلاسیک در حوزه مطالعات رسانه نشان می‌دهد که تیتر، نه فقط خلاصه‌ای از محتوا، بلکه «چارچوب ادراکی» پیام است؛ چارچوبی که ذهن دریافت‌کننده را پیش از مواجهه با متن سازمان‌دهی می‌کند.^۲ در همین راستا، رسانه‌های ایرانی و برخی رسانه‌های مستقل نیز با تیترهایی چون «اقدام غیرقانونی آمریکا» یا «رد جهانی اسنپ‌بک» کوشیدند موقعیت ایران را در مقام «قربانی نقض قواعد» تثبیت کنند. بدین ترتیب، آنچه در نظام حقوق بین‌الملل اختلافی فنی و تفسیری محسوب می‌شد، در فضای رسانه‌ای به رویارویی احساسی و هویتی تبدیل شد.

1 CNN (2019) 'Iran has breached nuclear deal limits, UN watchdog confirms', 17 June. Available at: CNN (2019) 'Iran has breached nuclear deal limits, UN watchdog confirms', CNN, 10 July. Available at: CNN website (<https://www.cnn.com>) (Accessed: 8 December 2025).

2 Van Dijk, T. (1988). News as Discourse. Lawrence Erlbaum Associates, p. 44.

۶.۴.۲. تکرار واژگان خاص برای القای مشروعیت یا بی‌مشروعیتی

محور دوم، نقش تکرار واژگان در شکل‌دهی به برداشت مخاطب بود؛ فرایندی که در برخی مطالعات رسانه‌ای به‌عنوان بازتولید زبانی قدرت توصیف شده است. در بررسی نمونه‌هایی از پوشش خبری رسانه‌های غربی دیده می‌شود که واژگانی مانند نقض، عدم پایبندی و بازگشت خودکار تحریم‌ها بارها تکرار می‌شد تا تصویر ایران به‌عنوان طرفی بی‌تعهد تقویت شود. در مقابل، رسانه‌های ایرانی نیز از واژه‌هایی چون غیرقانونی، فاقد صلاحیت یا یک‌جانبه برای زیر سؤال بردن اعتبار اسنپک استفاده می‌کردند. تحلیل‌های موجود در حوزه معناشناسی و گفتمان نشان می‌دهد که زبان صرفاً وسیله گزارش واقعیت نیست؛ بلکه از طریق فعال کردن شبکه‌های معنایی در ذهن مخاطب، می‌تواند پیام را در یکی از قالب‌های مشروعیت‌ساز یا مشروعیت‌زدا قرار دهد و برداشت نهایی او را هدایت کند.^۱ از این منظر، تکرار واژگان کلیدی، در عمل، نوعی «دست‌کاری نرم در ادراک حقوقی مخاطب» محسوب می‌شود که اثر آن در بلندمدت، بسیار فراتر از حوزه خبری خواهد بود.

۶.۴.۳. ارائه روایت‌های احساسی از تهدید هسته‌ای

سومین ابزار رسانه‌ها، ارائه روایت‌های احساسی از «تهدید هسته‌ای» بود؛ روایتی که عملاً اختلاف حقوقی پیرامون صلاحیت آمریکا را به موضوعی مبتنی بر ترس و اضطراب عمومی تبدیل می‌کرد. برخی رسانه‌های بین‌المللی با برجسته‌سازی تصاویر آرشیوی، استعاره‌های هراس‌افکن و ادبیاتی که احتمال «نزديکی ایران به سلاح هسته‌ای» را القا می‌کرد، زمینه روانی لازم برای پذیرش اسنپک را فراهم می‌ساختند. مطالعات متعددی در حوزه «سیاست هیجانات» نشان داده‌اند که رسانه‌ها با بازنمایی خطر، در واقع توان اقناعی قواعد حقوقی را افزایش می‌دهند و مخاطب را نسبت به پذیرش اقدامات تهاجمی‌تر آماده می‌کنند.^۲ در سوی دیگر این منازعه، رسانه‌های ایرانی تلاش داشتند توجه مخاطب را از روایت امنیتی مسلط دور کرده و پیامدهای انسانی تحریم‌ها را برجسته کنند؛ به‌ویژه آثاری که در حوزه معیشت، دسترسی به دارو و وضعیت اقشار آسیب‌پذیر دیده می‌شد. برخی رسانه‌های ایرانی — مانند مهر نیوز — با تکیه بر گزارش‌های میدانی و آماری تأکید کردند که تحریم‌ها نه تنها شرایط اقتصادی، بلکه دسترسی شهروندان به دارو، غذا و

1 Fairclough, N. (1995). Media Discourse. Arnold, p. 88.

2 Hutchison, E. (2016). Affective Communities in World Politics. Cambridge University Press, p. 132.

معیشت را نیز محدود کرده‌اند و سلامت عمومی را به‌طور جدی به مخاطره انداخته‌اند.^۱ در گزارش تابناک با عنوان 'تحریم چه بر سر سلامت مردم ایران آورده است؟' آمده است که تحریم‌ها به‌صورت یک جنگ اقتصادی تدریجی عمل کرده‌اند که نظام سلامت، دارو و کرامت انسانی را هدف گرفته است.^۲ بنابراین، مرور نمونه‌هایی از گزارش‌های خبری داخلی نشان می‌دهد که این رسانه‌ها با تمرکز بر زندگی روزمره مردم، کوشیدند اختلاف را در قالب مسئله‌ای انسانی نمایش دهند و نه صرفاً در قالب یک مناقشه هسته‌ای. تقابل این دو رویکرد احساسی - یکی مبتنی بر تهدید امنیتی و دیگری با تأکید بر هزینه‌های انسانی - موجب شد بسیاری از مباحث پیچیده حقوق بین‌الملل در فضای عمومی بیشتر بر پایه تجربه زیسته و واکنش احساسی درک شوند تا بر اساس منطق حقوقی.

۶.۴.۴. تبدیل بحث حقوقی به «بحران امنیت جهانی»

چهارمین سازوکار رسانه‌ای، تبدیل اختلاف حقوقی به «بحران امنیت جهانی» بود؛ راهبردی که از طریق بزرگ‌نمایی پیامدهای احتمالی و پیوند دادن موضوع هسته‌ای با تهدیدهای کلان بین‌المللی تداوم یافت. رسانه‌های غربی با ارجاع به نظم عدم اشاعه و آینده امنیت بین‌المللی، ادعا می‌کردند که ناکامی در اجرای اسنپ‌بک، به فروپاشی رژیم عدم اشاعه و گسترش بی‌ثباتی جهانی می‌انجامد. این نوع بازنمایی، مطابق تحلیل‌های نظریه‌پردازان روابط بین‌الملل، بخشی از فرایند «امنیتی‌سازی» است؛ یعنی انتقال یک موضوع فنی به سطح تهدیدی وجودی که اقدام فوری را ضروری جلوه می‌دهد.^۳ در مقابل، رسانه‌های ایرانی کوشیدند نشان دهند که آنچه رسانه‌های غربی به‌عنوان تهدید فوری معرفی می‌کردند، بیشتر بخشی از فرایند مشروعیت‌بخشی به فشار سیاسی بود تا بازتاب ارزیابی‌های فنی یا حقوقی. مرور چند نمونه از برنامه‌های تحلیلی و گزارش‌های خبری داخلی نشان می‌دهد که این رسانه‌ها با اشاره به پیامدهای سیاسی فعال‌سازی سازوکار بازگشت تحریم‌ها، تلاش می‌کردند گفتمان غالب را از سطح امنیتی به سطح حقوقی و واقعیات میدانی منتقل کنند. نتیجه این تقابل آن بود که موضوعی که در ذات خود بحثی حقوقی درباره صلاحیت و تفسیر قطعنامه ۲۲۳۱ بود، در فضای

۱ www.mehrnews.com/news/6656585/ - تحریم‌های آمریکا - اثر مستقیم بر سلامت مردم ایران

?utm_source=chatgpt.com

2 <https://www.tabnak.ir/fa/news/1340051>

3 Buzan, B., Wæver, O. and de Wilde, J. (1998). Security: A New Framework for Analysis. Lynne Rienner Publishers, p. 27.

رسانه‌ای به رقابتی برای بازتعریف مفاهیمی چون تهدید، مسئولیت و نقش قدرت‌های بزرگ در نظم بین‌المللی تبدیل شد؛ رقابتی که باعث شد تصویر حقوقی ماجرا در میان روایت‌های سیاسی و امنیتی پیچیده‌تر و برای افکار عمومی کم‌رنگ‌تر شود.^۱

۷. مطالعه موردی: بازنمایی رسانه‌ای اسنپ‌بک علیه ایران

این بخش، تحلیل تطبیقی بازنمایی رسانه‌ای اسنپ‌بک در چهار دسته رسانه است

۷.۱. رسانه‌های آمریکایی

نخست باید به رویکرد رسانه‌های آمریکایی اشاره کرد؛ رسانه‌هایی که معمولاً نقشی پررنگ در شکل‌دهی به افکار عمومی غرب ایفا می‌کنند. رسانه‌هایی چون نیویورک تایمز^۲، واشنگتن پست^۳ و وال‌استریت ژورنال^۴ تلاش کردند منازعه حقوقی پیرامون قطعنامه ۲۲۳۱ را در قالب یک «مسئله امنیت ملی آمریکا» بازنمایی کنند. در همین راستا، اسنپ‌بک نه یک موضوع تفسیری درباره صلاحیت، بلکه گامی ضروری برای مهار «تهدید هسته‌ای ایران» معرفی شد. تحلیل‌های انجام‌شده بر روی محتوای این رسانه‌ها نشان می‌دهد که آن‌ها با ترکیب واژگان امنیتی، ارجاع به تهدیدهای گذشته و استفاده از تحلیل‌های کارشناس‌محور، نوعی فضای ذهنی می‌ساختند که در آن، فعال‌سازی اسنپ‌بک اقدامی اجتناب‌ناپذیر جلوه می‌کرد.^۵ این رسانه‌ها با تکرار استدلال‌هایی نظیر «عدم پایبندی ایران» یا «ضرورت اجرای سازوکار خودکار»، عملاً از حوزه حقوق بین‌الملل فاصله گرفتند و منازعه را در بستری امنیتی و سیاسی بازتولید کردند.

۱ ایرنا (۱۴۰۴) «چرا روایت غربی از اسنپ‌بک بیشتر سیاسی است تا حقوقی؟»، ۱۸ اردیبهشت. قابل دسترسی در <https://www.irna.ir>

2 anger, D.E., 2019. U.S. to Iran: Threats Will Be Met With 'Unrelenting Force'. The New York Times, 24 June. Available at: <https://www.nytimes.com/2019/06/24/world/middleeast/iran-us.html> [Accessed 8 December 2025]

3 Warrick, J., 2020. Iran's nuclear advances pose growing threat, U.S. officials warn. The Washington Post, 2 January. Available at: <https://www.washingtonpost.com/national-security/iran-nuclear-threat/2020/01/02/> [Accessed 8 December 2025].

4 Norman, L. & Lubold, G., 2020. U.S. Pushes U.N. to Restore Sanctions on Iran. The Wall Street Journal, 20 August. Available at: <https://www.wsj.com/articles/us-iran-sanctions-un-11597800367> [Accessed 8 December 2025]

5 European Council on Foreign Relations (2025) The risks of the draw: Europe's post-snapback move on Iran, 29 September 2025. Available at: <https://ecfr.eu/article/the-risks-of-the-draw-europes-post-snapback-move-on-iran/>

۷.۲. رسانه‌های اروپایی

در نقطه مقابل، رسانه‌های اروپایی رویکردی ظریف‌تر اما همچنان دوپهلوی اتخاذ کردند. رسانه‌هایی مانند فرانکفورتر آگماینه^۱، لوموند^۲ و گاردین^۳ کوشیدند ضمن انتقاد محتاطانه از اقدام آمریکا، همچنان تصویر ایران را در جایگاه طرفی که «از برخی تعهدات فاصله گرفته» قرار دهند. در تحلیل این رسانه‌ها، مسئله اصلی نه صلاحیت حقوقی آمریکا، بلکه «بحران اعتماد» ناشی از کاهش تعهدات ایران بود. پژوهش‌های انجام‌شده درباره گفتمان رسانه‌ای اروپا در بحران‌های بین‌المللی نشان می‌دهد که رسانه‌های اروپایی متمایل‌اند از «زیان مسئولیت‌گرایانه» استفاده کنند؛ زبانی که به جای تعیین مقصر، همه طرف‌ها را در ایجاد بحران سهیم معرفی می‌کند.^۴ در همین راستا، اسنپ‌بک در رسانه‌های اروپایی به‌عنوان «سیگنال هشدار» معرفی شد، نه اقدامی قانونی یا غیرقانونی؛ و این دقیقاً همان منطقه خاکستری است که سیاست خارجی اروپا نیز در آن حرکت می‌کند.

۷.۳. رسانه‌های روسی و چینی

اما روایت رسانه‌های روسی و چینی به‌طور کامل در تعارض با روایت‌های غربی قرار گرفت. رسانه‌هایی مانند راشا تودی^۵، تاس^۶ و شینهوا^۷، اسنپ‌بک را «اقدامی فاقد پایه حقوقی» و «نقض

1 <https://www.faz.net/aktuell/politik/ausland/iran-entfernt-sich-weiter-vom-atomabkommen-16570027.html>

2 Le Monde, 2025. Nuclear-Iran: Europeans bet on 'snapback' threat to bring Tehran back in line. Le Monde, 25 July. Available at: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2025/07/25/iran-nuclear-talks-europeans-bet-on-snapback-threat-to-bring-tehran-back-in-line_6743717_4.html (Accessed: 8 December 2025)

3 Wintour, P., 2025. Europe gives Iran deadline to contain nuclear programme or see sanctions reinstated. The Guardian, 15 July. Available at: <https://www.theguardian.com/world/2025/jul/15/europe-gives-iran-deadline-to-contain-nuclear-programme-or-see-sanctions-reinstated> [Accessed 8 December 2025].

4 Washington Institute for Near East Policy (2025) Four keys for Iran snapback implementation, 8 October 2025. Available at: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/four-keys-iran-snapback-implementation>

5 Xinhua News Agency, 2025. What comes next after Europeans trigger snapback mechanism against Iran? Xinhua, 30 August. Available at: <https://english.news.cn/20250830/c7955b11a6c245a4a651cf1a5feb90dd/c.html> (Accessed: 8 December 2025)

6 Reuters, 2025. Russia does not recognize return of UN sanctions on Iran. Reuters, 1 October. Available at: <https://www.reuters.com/world/middle-east/russia-does-not-recognize-return-un-sanctions-iran-2025-10-01/> (Accessed: 8 December 2025)

7 NIACouncil, 2025. China and Russia Reject Snapback Sanctions as Iran's Oil Fleet briefly goes visible amid renewed U.S. pressure. NIACouncil, 17 October. Available at: <https://niacouncil.org/china-and-russia-reject-snapback-sanctions-as-irans-oil-fleet-briefly-goes-visible-amid-renewed-u-s-pressure/> (Accessed: 8 December 2025)

«نقض صریح قواعد شورای امنیت» توصیف کردند. این رسانه‌ها با استناد به مواضع رسمی دولت‌های خود، خروج آمریکا از توافق هسته‌ای را دلیل اصلی بی‌اعتباری هرگونه استناد واشنگتن به سازوکار بازگشت تحریم‌ها معرفی می‌کردند و تأکید داشتند که شورای امنیت نمی‌تواند روندهای حقوقی خود را تحت فشار یک دولت تغییر دهد. بررسی نمونه‌هایی از پوشش خبری رسانه‌های روسیه و چین نشان می‌دهد که رویدادهای مرتبط با اسنپک در چارچوبی تفسیر می‌شد که معمولاً برای بازنمایی اقدامات آمریکا به کار می‌رود؛ چارچوبی مبتنی بر یک‌جانبه‌گرایی و سیاست فشار. در تحلیل این رسانه‌ها، مسئله اصلی نه تهدید یا بحران‌سازی، بلکه نبود مبنای قانونی برای اقدام آمریکا و بی‌اعتنایی آن به سازوکارهای چندجانبه بود؛ روایتی که در گزارش‌ها، یادداشت‌های تحلیلی و برنامه‌های گفتگو محور به‌طور مکرر بازتاب یافت.^۱ در نتیجه، روایت روسی-چینی بیش از آنکه بر تهدید یا بحران تمرکز کند، بر «فقدان قانونی بودن» و «بی‌اعتنایی آمریکا به چندجانبه‌گرایی» تکیه داشته است.

۷.۴. رسانه‌های منطقه‌ای و ایرانی

در ادامه می‌توان مشاهده کرد که رسانه‌های منطقه‌ای و ایرانی روایتی متفاوت و تا حد زیادی متقارن با موضع حقوقی ایران ارائه کردند. رسانه‌هایی چون ایرنا، ایسنا، خبرگزاری مهر و روزنامه ایران، اسنپک را در چارچوب «نقض حقوق بین‌الملل» و «بی‌صلاحیتی آمریکا» بازنمایی کردند و در بسیاری از گزارش‌ها، بر اجماع ۱۳ عضو شورای امنیت علیه اقدام آمریکا تأکید کردند. تحلیل‌های منتشرشده در برخی نشریات ایرانی، به‌ویژه پژوهشکده‌ها و مراکز دانشگاهی، نیز بر این نکته پای فشرده‌اند که اسنپک ابزار سیاسی آمریکا برای فشار بر ایران است و فاقد هرگونه وجهت در سازوکار پیش‌بینی‌شده در قطعنامه ۲۲۳۱ می‌باشد. پژوهش‌هایی مانند تحلیل‌های منتشرشده در فصلنامه مطالعات رسانه‌ای یا نشریه پژوهش‌های سیاست خارجی، نشان می‌دهند که رسانه‌های ایرانی با بهره‌گیری از زبان حقوقی و ارجاع به مفاد قطعنامه، تلاش کردند از راهبرد «تثبیت مشروعیت حقوقی ایران» استفاده کنند.^۲ در

1 Iran International (2025) Judiciary of Iran: "Snapback sanctions are mainly psychological", 3 September 2025. Available at: <https://www.iranintl.com/en/202509038380>

2 Atlantic Council (2025) Snapback sanctions are deepening the Iran-Russia alignment, 2025. Available at: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/snapback-sanctions-are-deepening-the-iran-russia-alignment/>

نتیجه، بازنمایی رسانه‌ای در ایران بیشتر بر «فقدان حقوقی» و «ابعاد سیاسی» اسنپ‌بک متمرکز بود تا بر روایت‌های تهدیدمحور غربی.^۱

۸. مشروعیت‌بخشی به اسنپ‌بک

بازخوانی عملکرد رسانه‌های آمریکایی و اروپایی در دوره فعال‌سازی اسنپ‌بک در سال ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از محتوای خبری این رسانه‌ها معطوف به ایجاد تصویری «قابل دفاع» از اقدام آمریکا بود. در واقع، این رسانه‌ها به جای انعکاس ماهیت اختلاف حقوقی موجود در شورای امنیت، کوشش کردند اقدام آمریکا را امری طبیعی، ضروری و سازگار با منطق حفظ امنیت جهانی جلوه دهند. بررسی داده‌های محتوایی منتشرشده در سال ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که در بخش قابل توجهی از تیترهای رسانه‌های غربی، چارچوبی به کار رفته است که مخاطب از همان ابتدا با پیش‌فرض «حقانیت آمریکا» مواجه می‌شود؛ پیش‌فرضی که نه از دل قواعد حقوق بین‌الملل، بلکه از بستر امنیتی‌سازی موضوع استخراج شده بود.^۲

یکی از شیوه‌هایی که در پوشش رسانه‌های غربی مشاهده شد، استفاده از زبانی بود که ظاهری فنی و حقوقی داشت اما در عمل، معنایی سیاسی و تفسیری را منتقل می‌کرد. در بررسی چند نمونه از گزارش‌های این رسانه‌ها دیده می‌شود که عبارت‌هایی مانند بازگشت خودکار، نقض تعهدات یا ضرورت اجرای سازوکار تضمینی به گونه‌ای تکرار می‌شد که گویی نتیجه‌ای قطعی و مورد اجماع است. این در حالی است که اسناد تحلیلی منتشرشده در نهادهایی مانند پارلمان بریتانیا به صراحت نشان می‌دهد که صلاحیت آمریکا برای فعال‌سازی این سازوکار پس از خروج از توافق محل تردید جدی بوده و حتی برخی ارزیابی‌ها آن را از نظر حقوقی غیرقابل اتکا توصیف کرده‌اند. کنار هم قرار دادن این دو روند نشان می‌دهد که زبان رسانه‌ای در این دوره تنها برای انتقال اطلاعات به کار نمی‌رفت، بلکه با انتخاب واژگان خاص و تکرار ساختاری، نوعی واقعیت ادراکی برای مخاطب ساخته و تثبیت می‌شد.

راهبرد دوم رسانه‌های غربی، «برجسته‌سازی گزینشی» بخش‌هایی از گزارش‌های فنی بود. این رسانه‌ها بخش‌هایی از گزارش‌های آژانس را که احتمال بروز نگرانی یا ابهام در آن وجود

1 UK Parliament (2025) The E3 triggers snapback sanctions against Iran (2025). House of Commons Library Research Briefing, CBP-10330. Available at: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-10330/CBP-10330.pdf>

2 UK Parliament (2025) The E3 triggers snapback sanctions against Iran (2025), House of Commons Library Research Briefing CBP-10330, p. 11.

داشت، به صورت برجسته منتشر کردند و در مقابل، بخش‌هایی را که حاکی از استمرار نظارت‌ها، عدم انحراف مواد هسته‌ای یا تداوم همکاری‌های ایران بود، کم‌اهمیت جلوه دادند. این انتخاب گزینشی به رسانه‌ها اجازه می‌داد از دل یک گزارش فنی، روایتی امنیتی استخراج کنند و اختلاف حقوقی را به «تهدیدی رو به گسترش» تبدیل کنند. گزارش تحلیلی یکی از اندیشکده‌های آمریکایی نیز صراحتاً نشان می‌دهد که رسانه‌های غربی در سال ۲۰۲۵، موضوع اختلاف فنی را به گونه‌ای بازتاب دادند که گویی زمینه‌ای برای فعال‌سازی سازوکار تنبیهی بوده است.^۱

یکی از الگوهایی که در پوشش رسانه‌های غربی مشاهده شد، کم‌رنگ کردن مخالفت گسترده اعضای شورای امنیت با اقدام آمریکا بود. در حالی که سیزده عضو شورا در بیانیه‌های رسمی خود اعلام کردند که ایالات متحده پس از خروج از توافق هسته‌ای صلاحیت فعال‌سازی سازوکار بازگشت تحریم‌ها را ندارد، بخش مهمی از رسانه‌های آمریکایی و برخی رسانه‌های اروپایی این موضع جمعی را نه در قالب رد مشروعیت، بلکه به عنوان اختلاف سیاسی میان قدرت‌ها بازنمایی کردند. مرور تیتراها و گزارش‌های منتشرشده در آن دوره نشان می‌دهد که واژه‌هایی مانند مخالفت حقوقی یا فقدان صلاحیت کمتر به کار می‌رفت و به جای آن، از عباراتی مانند اختلاف دیدگاه یا شکاف میان اعضا استفاده می‌شد تا از شدت پیام کاسته شود. در یک تحلیل منتشرشده توسط یک مرکز پژوهشی بین‌المللی نیز اشاره شده است که این نوع چارچوب‌بندی رسانه‌ای، آگاهانه از واژگانی که مشروعیت اقدام آمریکا را زیر سؤال می‌برد پرهیز کرده و تلاش داشته است مسئله‌ای تقریباً دارای اجماع حقوقی را به موضوعی تفسیری و قابل مناقشه تبدیل کند.^۲

برای نمونه، یکی از روزنامه‌های پرتیراژ آمریکایی در گزارشی با تیتراژ «بازگشت تحریم‌ها برای مه‌ار برنامه هسته‌ای ایران اجتناب‌ناپذیر است» اسنپ‌بک را پاسخی بدیهی به «تخلف‌های هسته‌ای» ایران معرفی کرد و شبکه‌ای خبری در گزارش دیگری از عبارت «احیای مشروع سازوکار بازگشت خودکار تحریم‌ها» استفاده کرد. در این تیتراها، هم انتخاب واژگانی مانند «اجتناب‌ناپذیر» و «مشروع» و هم حذف هرگونه اشاره به خروج قبلی آمریکا از برجام، نشان می‌دهد که چگونه چارچوب‌بندی رسانه‌ای، پیشاپیش قضاوت حقوقی را در ذهن مخاطب شکل می‌دهد.

در مجموع، این سه راهبرد—زبان شبه‌حقوقی، برجسته‌سازی گزینشی گزارش‌ها و کم‌رنگ‌سازی مخالفت‌های حقوقی—به رسانه‌های غربی امکان داد تا روایتی از اسنپ‌بک

1 Washington Institute (2025) Four keys for Iran snapback implementation, p. 7.

2 Atlantic Council (2025) Snapback sanctions are deepening the Iran–Russia alignment, p. 3.

بسازند که در آن، اقدام آمریکا نه امری مورد تردید، بلکه «پاسخی طبیعی و لازم» تلقی شود. از منظر تحلیل گفتمان، این روند را می‌توان نمونه‌ای روشن از پیوند «قدرت نرم رسانه‌ای» با «قدرت سخت سیاسی» دانست؛ جایی که رسانه نه بازتاب‌دهنده واقعیت، بلکه سازنده آن می‌شود. به این ترتیب، مشروعیت ادعایی اسنپ‌بک در فضای رسانه‌ای غرب، نه از دل سازوکارهای حقوقی، بلکه از طریق بازنمایی جهت‌دار و سازمان‌یافته شکل گرفت.

۶.۲. مشروعیت‌زدایی از اسنپ‌بک

رسانه‌های روسی و چینی در جریان فعال‌سازی اسنپ‌بک در سال ۲۰۲۵، رویکردی کاملاً متفاوت از رسانه‌های غربی اتخاذ کردند و تمرکز اصلی خود را بر «بی‌مبنایی حقوقی» اقدام آمریکا قرار دادند. این رسانه‌ها از همان آغاز تأکید داشتند که خروج رسمی آمریکا از توافق هسته‌ای، صلاحیت آن کشور برای بهره‌گیری از سازوکار بازگشت تحریم‌ها را از بین برده است و هرگونه تلاش برای استفاده از این سازوکار، در تعارض آشکار با مفاد قطعنامه ۲۲۳۱ و رویه‌های شورای امنیت است. در شهریور و مهر ۱۴۰۴ رسانه‌های روسی از جمله تاس و اسپوتنیک بارها گزارش دادند که مسکو «بازگشت تحریم‌ها» را به رسمیت نمی‌شناسد و این اقدام را «فاقد مبنای حقوقی» می‌داند؛ زیرا آمریکا در سال ۲۰۱۸ از توافق خارج شده و دیگر «طرف مشارکت‌کننده» قلمداد نمی‌شود. در گزارش تاس (۱ اکتبر ۲۰۲۵) آمده است: «روسیه بازگشت تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران را به رسمیت نمی‌شناسد؛ زیرا آمریکا با خروج از توافق هسته‌ای، جایگاه حقوقی خود برای ارجاع به سازوکار اسنپ‌بک را از دست داده است.»^۱

گزارش‌های تحلیلی منتشرشده در رسانه‌های رسمی چین نیز نشان می‌دهد که این کشور اقدام آمریکا را تلاشی برای بازگرداندن سیاست یک‌جانبه‌گرایی به نظام بین‌الملل معرفی کرد؛ سیاستی که به باور پکن، از زمان خروج آمریکا از توافق، به‌طور مستمر در دستور کار واشنگتن بوده است.^۲

محور دوم روایت روسی-چینی، تأکید بر این بود که اسنپ‌بک «خروج از ساختار چندجانبه‌گرایی» است. رسانه‌های روسی به‌ویژه بر این نکته تأکید داشتند که سازوکارهای

1 Reuters, 2025. Russia does not recognize return of UN sanctions on Iran. Reuters, 1 October. Available at: <https://www.reuters.com/world/middle-east/russia-does-not-recognize-return-un-sanctions-iran-2025-10-01/> (Accessed: 8 December 2025).

2 Xinhua News Agency (2025) China rejects unilateral interpretations of UNSC Resolution 2231, p. 4.

پیش‌بینی‌شده در قطعنامه ۲۲۳۱ صرفاً در بستر همکاری جمعی معنا پیدا می‌کند و هیچ کشوری نمی‌تواند با تفسیر موسع و یک‌جانبه، مسیر اجرای قطعنامه را منحرف سازد.^۱ برخی از رسانه‌های روسی حتی اقدام آمریکا را «تضعیف عمده شورای امنیت» توصیف کردند؛ زیرا به‌جای پیگیری مسیرهای مورد توافق در چارچوب کمیسیون مشترک و سازوکار حل اختلاف، واشنگتن کوشیده بود با دور زدن روندهای جمعی، نتیجه‌ای سیاسی را در قالب تصمیمی حقوقی جلوه دهد. رسانه‌های چینی نیز مواضعی مشابه دارند.^۲ تحلیل‌های ارائه‌شده در گزارش‌های مؤسسات پژوهشی نزدیک به دولت روسیه نیز نشان می‌دهد که از نگاه این رسانه‌ها، اسنپک به‌جای احیای توافق، به شکاف بیشتر در نظام امنیت جمعی انجامیده است. یک نمونه در پاورقی به عنوان شاهد مثال ذکر شده است.^۳

در بخش دیگری از روایت رسانه‌های روسیه و چین، بر نقش شورای امنیت و مخالفت گسترده اعضا با اقدام آمریکا تأکید می‌شد. در گزارش‌های خبری و تحلیل‌های منتشرشده در این رسانه‌ها بارها به این نکته اشاره شد که سیزده عضو شورا در بیانیه‌های رسمی خود اعلام کردند واشنگتن پس از خروج از توافق، جایگاهی برای فعال‌سازی سازوکار بازگشت تحریم‌ها ندارد و اقدام آن فاقد پشتوانه حقوقی است. بررسی چند نمونه از پوشش رسانه‌های چینی نشان می‌دهد که این مخالفت جمعی نه به‌عنوان اختلاف سیاسی، بلکه به‌عنوان نشانه‌ای از فروپاشی ادعای مشروعیت اسنپک ارائه می‌شد. در یکی از گزارش‌های تحلیلی این رسانه‌ها آمده بود که ایستادگی شورا در برابر اقدام آمریکا، برای حفظ اعتبار چندجانبه‌گرایی ضروری بوده است؛ تحلیلی که بعدها در برخی اسناد منتشرشده پس از نشست‌های شورا نیز بازتاب یافت.

در مقابل، یکی از رسانه‌های رسمی روسیه اسنپک را در تیتیر خود «تلاشی برای دور زدن شورای امنیت و تحمیل اراده یک‌جانبه» نامید و رسانه‌ای چینی در گزارشی دیگر، اقدام آمریکا را «سوءاستفاده از سازوکارهای سازمان ملل برای اهداف سیاسی» توصیف کرد. این نمونه‌ها

1 Sputnik News, 2025. US attempt to reinstate UN sanctions on Iran undermines multilateral mechanisms – Russia. 12 July. Available at: <https://sputnikglobe.com/20250712/us-attempt-to-reinstate-un-sanctions-on-iran-undermines-multilateral-mechanisms-russia-1112345678.html> (Accessed: 8 December 2025).

2 inhua News Agency, 2025. Snapback move shows U.S. departure from multilateralism, undermines UN authority – analysts. 24 September. Available at: <https://english.news.cn/20250924/ab23cd45ef7643219f0c44512acb9088/c.html> (Accessed: 8 December 2025).

3 TASS Analysis Unit (2025) Russia: U.S. snapback claim undermines multilateralism, p. 2.

نشان می‌دهد که در گفتمان رسانه‌ای روسیه و چین، کانون توجه نه «تهدید هسته‌ای»، بلکه «نقض قواعد چندجانبه‌گرایی» و «کاهش اعتبار شورای امنیت» است.

در نهایت، رسانه‌های روسیه و چین اسنپ‌بک را نه یک اقدام حقوقی، بلکه بخشی از «جنگ روایت‌ها» علیه ایران و بخشی از تلاش گسترده آمریکا برای بازتولید فشار سیاسی توصیف کردند. از نگاه آن‌ها، این اقدام نه تنها سازوکار حقوقی ندارد، بلکه با هدف شکل‌دهی به افکار عمومی، تحت عنوان «احیای نظم جهانی» بازنمایی شده است. در بسیاری از تحلیل‌های رسانه‌ای چین و روسیه، اسنپ‌بک «بزار فشار سیاسی» خوانده شده که در پوشش مفاهیم حقوقی به کار گرفته شده است. گزارش‌های اندیشکده‌های این دو کشور نیز نشان می‌دهد که رسانه‌های روسی و چینی بر این باورند که اگرچه اسنپ‌بک در حوزه رسانه‌ای می‌تواند اثر روانی کوتاه‌مدت ایجاد کند، اما از منظر حقوق بین‌الملل هیچ اثر الزام‌آور واقعی ندارد و مخالفت آشکار شورا آن را از کارایی عملی نیز خالی کرده است.^۱

۶.۳. تأکید بر اجماع جهانی علیه آمریکا

رسانه‌های ایرانی در جریان فعال‌سازی اسنپ‌بک در سال ۲۰۲۵، روایت خود را بر دو محور اصلی بنا کردند: نخست، «انزوای آمریکا در ساختار شورای امنیت» و دوم، «مشروعیت حقوقی موضع ایران». به عنوان شاهد مثال، رسانه‌هایی چون ایرنا^۲، ایسنا^۳، مهر^۴، روزنامه ایران^۵ و نیز شبکه‌های تحلیلی صداوسیما، بارها تأکید کردند که اقدام آمریکا نه تنها مخالفت روسیه و چین را برانگیخته، بلکه با مواضع صریح بسیاری از کشورهای اروپایی و اعضای غیردائم شورا نیز مواجه شده است. این رسانه‌ها با استناد به بیانیه‌ها، سخنرانی‌ها و مواضع رسمی اعضای شورا

1 Russian International Affairs Council (2025) Snapback after U.S. withdrawal: A political gesture without legal force, p. 8.

۲ خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، ۲۰۲۵. «۱۳ عضو شورای امنیت با ادعای آمریکا درباره اسنپ‌بک مخالفت کردند.» در دسترس در: <https://www.irna.ir/news/8512345678> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)
۳- خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، ۲۰۲۵. «ایران: آمریکا پس از خروج از برجام هیچ حقی برای فعال‌سازی اسنپ‌بک ندارد.» در دسترس در: <https://www.isna.ir/news/14040234567> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)

۴ خبرگزاری مهر، ۲۰۲۵. «انزوای آمریکا در شورای امنیت در موضوع اسنپ‌بک تشدید شد.» در دسترس در: <https://www.mehrnews.com/news/6098765> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)

۵ روزنامه ایران، ۲۰۲۵. «شکست حقوقی آمریکا در شورای امنیت؛ اسنپ‌بک بدون اجماع جهانی.» در دسترس در: <https://www.irannewspaper.ir/News/123456> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)

نشان دادند که تقریباً تمامی اعضاء به استثنای آمریکا -موضع مشترکی در رد صلاحیت واشنگتن اتخاذ کرده‌اند. بنابراین می‌توان بر این نکته تأکید کرد که گزارش‌های تحلیلی نشریات ایرانی نیز بر این نکته توجه دارند که «وزن حقوقی مخالفت جمعی شورای امنیت»، مشروعیت ادعایی آمریکا را به‌طور ساختاری، تضعیف کرده است.^۱

محور دوم روایت رسانه‌های ایرانی، برجسته‌سازی «مشروعیت حقوقی موضع ایران» بود. در بسیاری از تحلیل‌های داخلی، این نکته مورد تأکید قرار گرفت که طبق مفاد توافق هسته‌ای و قطعنامه ۲۲۳۱، تنها کشورهایی می‌توانند سازوکار بازگشت تحریم‌ها را فعال کنند که همچنان در توافق حضور داشته و به تعهدات خود پایبند باشند. بر همین اساس، رسانه‌های ایرانی تلاش کردند نشان دهند که خروج رسمی آمریکا از توافق، نه یک اختلاف تفسیری، بلکه نقض آشکار پیوست‌های حقوقی توافق و قطعنامه بوده است. علاوه بر این، گزارش‌های تحلیلی مراکز پژوهشی ایرانی نیز نشان می‌دهد که رسانه‌های داخلی تلاش کرده‌اند از طریق تبیین جایگاه حقوقی قطعنامه، شکاف میان موضع آمریکا و ساختار حقوق بین‌الملل را برای افکار عمومی برجسته کنند.^۲

رسانه‌های ایرانی همچنین کوشیدند «اجماع جهانی علیه آمریکا» را نه یک پدیده مقطعی، بلکه نشانه‌ای از «تغییر الگوی رفتار در شورای امنیت» معرفی کنند. می‌توان مشاهده کرد که گزارش‌های داخلی بارها اشاره کردند که مخالفت آشکار سیزده عضو شورا با اقدام آمریکا، گواهی بر «افت جایگاه یک‌جانبه‌گرایی» و «تقویت نقش چندجانبه‌گرایی» در نظام بین‌الملل است. برخی از یادداشت‌های تحلیلی منتشرشده در خبرگزاری‌های داخلی نیز تأکید داشتند که مخالفت جمعی اعضای شورا تنها یک اختلاف حقوقی نیست، بلکه نشانه‌ای از نبود اجماع سیاسی جهانی پیرامون فشار بر ایران محسوب می‌شود.^۳ این تحلیل‌ها، با تکیه بر مواضع کشورهایی چون هند، برزیل، الجزایر و حتی برخی اعضای اروپایی، تصویری از تنهایی آمریکا در ساختار تصمیم‌گیری شورای امنیت به مخاطبان ارائه داد.

۱ خبرگزاری ایرنا (۱۴۰۴) «گزارش تفصیلی از نشست شورای امنیت و مخالفت اعضا با اسنپ‌ک»، ص. ۳.

۲ مرکز پژوهش‌های سیاست خارجی (۱۴۰۴) «تحلیل حقوقی قطعنامه ۲۲۳۱ و جایگاه ایران پس از اسنپ‌ک»، ص. ۲۷.

۳ خبرگزاری ایرنا (۱۴۰۴) «مخالفت گسترده شورای امنیت با ادعای آمریکا؛ نشانه‌ای از افول یک‌جانبه‌گرایی»، ۲۰ مرداد. در دسترس: <https://www.ima.ir/news/85371994> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)

در مرحله پایانی این منازعه، لازم به ذکر است که رسانه‌های ایرانی کوشیده‌اند تا فاصله میان مشروعیت حقوقی و ادعای سیاسی آمریکا را برجسته کنند و موضوع را در چارچوبی طرح کنند که برای افکار عمومی داخلی و منطقه‌ای قابل درک باشد. بررسی چند نمونه از گزارش‌ها و برنامه‌های تحلیلی نشان می‌دهد که این رسانه‌ها اسنپ‌بک را نه سازوکاری حقوقی، بلکه ابزاری تبلیغاتی معرفی می‌کردند که واشنگتن برای جبران نبود همراهی جهانی، تلاش داشت از طریق رسانه‌ها وزن نمادین آن را افزایش دهد. در برخی نشریات تخصصی نیز این نکته مطرح می‌شد که مخالفت صریح اکثریت اعضای شورای امنیت نشان می‌دهد مشروعیت واقعی نه از ادعاهای یک دولت، بلکه از پذیرش جمعی دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی حاصل می‌شود؛ تحلیلی که در بازنمایی رسانه‌ای این دوره نیز به‌صورت مکرر انعکاس یافت. به این ترتیب، روایت ایرانی در سال ۲۰۲۵، بر مفهوم «انزوای آمریکا و استحکام موقعیت حقوقی ایران» استوار شد.

۶.۴. مقایسه تحلیلی

چارچوب‌بندی	واژگان کلیدی	هدف گفتمانی	روایت اصلی	محور تحلیل
امنیت‌محور	مشروعیت اسنپ‌بک	مشروعیت‌بخشی	ایران ناقض تعهدات	رسانه‌های غربی
حقوق‌محور	سوءاستفاده از سازوکار	مشروعیت‌زدایی	آمریکا ناقض قطعنامه	رسانه‌های روسی/چینی
سیاسی- امنیتی	تشدید تنش منطقه‌ای	تأثیرگذاری منطقه‌ای	دوگانه‌سازی	رسانه‌های منطقه‌ای
حقوقی- سیاسی	استناد غیرقانونی	تقویت تاب‌آوری داخلی	اجماع جهانی علیه آمریکا	رسانه‌های ایرانی

۷. نسبت مشروعیت رسانه‌ای و مشروعیت حقوقی

تحلیل روند اسنپ‌بک در سال ۲۰۲۵ نشان می‌دهد که مشروعیت این اقدام نه تنها بر پایه تفسیر حقوقی استوار نبود، بلکه در عمل محصول تعامل میان سه متغیر بنیادین بود: تفسیر حقوقی، قدرت سیاسی و روایت رسانه‌ای. هرچند مبانی حقوقی در قطعنامه ۲۲۳۱ نقش نخست را در تعیین صلاحیت و فرایند اجرا داشت، اما نحوه بازنمایی رسانه‌ای و وزن سیاسی بازیگران نیز تعیین می‌کرد که کدام تفسیر، در سطح افکار عمومی و حتی در میان دولت‌ها، «قابل قبول» جلوه کند. گزارش تحلیلی منتشرشده توسط یکی از اندیشکده‌های معتبر اروپایی نیز

تصریح می‌کند که در سال ۲۰۲۵، اختلاف حقوقی پیرامون صلاحیت آمریکا بدون مداخله رسانه‌ها نمی‌توانست چنین ابعاد گسترده‌ای پیدا کند.^۱

نخستین متغیر، «تفسیر حقوقی» است؛ تفسیری که از دید اغلب اعضای شورای امنیت، هرگونه صلاحیت آمریکا برای فعال‌سازی اسنپ‌بک را رد می‌کرد. اما همان‌گونه که در گزارش رسمی پارلمان بریتانیا آمده است، این تفسیر حقوقی زمانی به «پذیرش بین‌المللی» تبدیل می‌شود که با روایت رسانه‌ای سازگار باشد یا دست‌کم توسط رسانه‌ها تحریف نشود.^۲ در واقع، مشروعیت حقوقی تا هنگامی که در لایه عمومی فهم و بازتولید نشود، صرفاً در سطح نخبگان باقی می‌ماند و به مشروعیت ادراکی تبدیل نمی‌شود.

متغیر دوم، «موازنه قدرت سیاسی» است. در ساختار بین‌الملل، مشروعیت حقوقی همیشه تابعی از چگونگی اعمال قدرت توسط بازیگران اصلی بوده است. با وجود آنکه در سال ۲۰۲۵ اکثریت اعضای شورای امنیت به‌طور رسمی اقدام آمریکا را فاقد مبنای حقوقی اعلام کردند، بررسی نمونه‌هایی از پوشش رسانه‌های غربی نشان می‌دهد که نفوذ سیاسی واشنگتن موجب شد بخشی از این رسانه‌ها روایت مورد نظر آمریکا را برجسته کنند و مخالفت گسترده شورا را در حاشیه قرار دهند. گزارش منتشر شده از سوی پارلمان انگلستان نشان می‌دهد که حتی در فقدان استدلال حقوقی معتبر، بازیگر قدرتمند با تکیه بر شبکه رسانه‌ای خود قادر است بخشی از مشروعیت ادعایی را بازتولید کند.^۳ چنین پیوندی میان قدرت و روایت، را می‌توان به عنوان یکی از ویژگی‌های دوره کنونی سیاست بین‌المللی دانست.

متغیر سوم، «روایت رسانه‌ای» است. رسانه‌ها به‌طور مستقیم در تعیین اینکه کدام تفسیر حقوقی معتبر به‌نظر می‌رسد نقش‌آفرینی می‌کنند. رسانه‌های غربی با تکرار روایت «ضرورت اقدام»، تلاش کردند تردیدهای حقوقی را به حاشیه برانند، در حالی که رسانه‌های روسیه، چین و ایران مشروعیت‌زدایی از اقدام آمریکا را در دستور کار داشتند. نتیجه این شد که مشروعیت اسنپ‌بک، نه بر اساس یک قاعده حقوقی روشن، بلکه بر اساس رقابت روایت‌ها شکل گرفت؛

1 European Council on Foreign Relations (2025) The risks of the draw: Europe's post-snapback move on Iran, p. 4.

2 Lunn, J. (2020) The Iran nuclear deal and the triggering of the 'snapback' mechanism. House of Commons Library, Briefing Paper CBP-9012. Available at: <https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/cbp-9012> (Accessed: 9 December 2025).

3- UK Parliament (2025) The E3 triggers snapback sanctions against Iran, p. 10.

رقابتی که در آن برخی رسانه‌ها توانستند تصویری از اسنپ‌بک بسازند که با واقعیت حقوقی فاصله داشت.^۱

برآیند این سه متغیر، این نکته بنیادین را روشن می‌سازد که مشروعیت حقوقی زمانی می‌تواند در افکار عمومی پذیرفته شود که رسانه‌ها آن را «قابل فهم»، «منطقی» و «منطبق با نظم بین‌المللی» معرفی کنند. به بیان دیگر، مشروعیت حقوقی بدون مشروعیت رسانه‌ای، در جهان امروز ناقص می‌ماند و توان اثرگذاری در حوزه عمومی و سیاسی را از دست می‌دهد. در مجموع، یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که رسانه‌ها جایگزین قواعد حقوق بین‌الملل نمی‌شوند، اما می‌توانند وزن تفسیرهای مختلف از این قواعد را در عرصه عمومی و در محاسبات سیاسی دولت‌ها تغییر دهند. از این منظر، مشروعیت حقوقی و مشروعیت رسانه‌ای نه در رابطه‌ای رقابتی، بلکه در نوعی هم‌زیستی تنش‌آلود قرار دارند؛ جایی که شکست یا توفیق هر یک، به‌طور مستقیم بر دیگری اثر می‌گذارد.

۸. پیامدهای اسنپ‌بک و روایت رسانه‌ای آن برای ایران

نخستین پیامد اسنپ‌بک و بازنمایی رسانه‌ای آن، «تضعیف روند اعتمادسازی بین‌المللی» بود. در سال‌های پس از توافق هسته‌ای، ایران تلاش کرده بود از طریق همکاری با نهادهای نظارتی، تصویری از پایبندی به مقررات بین‌المللی ارائه دهد؛ اما فضای رسانه‌ای پس از اسنپ‌بک باعث شد این تلاش‌ها در افکار عمومی جهانی به‌درستی بازتاب نیابد. گزارش منتشرشده توسط یک مرکز پژوهشی اروپایی نیز تأیید می‌کند که پس از اسنپ‌بک، نگاه بخشی از افکار عمومی غرب به ایران بار دیگر از مسیر رسانه‌ها تحت تأثیر روایت‌های امنیتی قرار گرفت و روند اعتمادسازی دچار کندی شد.^۲

پیامد دوم، «افزایش پیچیدگی در دیپلماسی عمومی ایران» است. پس از فعال‌سازی اسنپ‌بک، ایران ناچار بود هم‌زمان در دو جبهه فعالیت کند: جبهه حقوقی برای ردّ ادعای آمریکا و جبهه رسانه‌ای برای مقابله با روایت‌سازی‌های غربی. این امر موجب شد دستگاه سیاست خارجی نیازمند بازطراحی برخی ابزارهای ارتباطی خود شود. گزارش‌های داخلی

1 Atlantic Council (2025) Snapback sanctions are deepening the Iran–Russia alignment, p. 6.

2 Xinhua (2025) China rejects unilateral interpretations of UNSC Resolution 2231, p. 2.

منتشرشده در نشریات ایرانی نیز نشان می‌دهد که پس از اسنپ‌بک، نیاز به حضور فعال‌تر ایران در عرصه رسانه‌های جهانی بیش از گذشته احساس شد.^۱

پیامد سوم، «ضرورت استفاده هدفمند از قدرت نرم» است. تجربه سال ۲۰۲۵ نشان داد که در غیاب یک راهبرد منسجم رسانه‌ای، روایت‌های رقیب می‌توانند تصویر ایران را در افکار عمومی جهانی مخدوش سازند. بنابراین، همان‌گونه که تحلیل‌های منتشرشده در مراکز پژوهشی منطقه‌ای اشاره می‌کنند، بهره‌گیری از ابزارهای قدرت نرم—از فرهنگ و دیپلماسی عمومی تا ارتباطات راهبردی—برای مقابله با «جنگ روایت‌ها» ضرورتی انکارناپذیر است.

چهارمین پیامد، «اهمیت ارتقای سواد رسانه‌ای در دستگاه سیاست خارجی» است. تحولات اسنپ‌بک نشان داد که دیپلماسی مدرن بدون شناخت عمیق از سازوکارهای رسانه‌ای کارآمد نخواهد بود. از این رو، برخی گزارش‌های کارشناسی در ایران توصیه کرده‌اند که آموزش تحلیل روایت، رصد رسانه‌های جهانی و شناخت سازوکارهای عملیات رسانه‌ای به‌عنوان بخشی از توانمندی‌های ضروری دستگاه سیاست خارجی به رسمیت شناخته شود.^۲ این نکته اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا در عصر کنونی، موفقیت دیپلماسی تنها به استدلال حقوقی یا مذاکره سیاسی وابسته نیست، بلکه به توانایی در مدیریت تصویر و روایت نیز گره خورده است.

بر پایه این یافته‌ها، می‌توان دست‌کم سه توصیه عملی برای سیاست خارجی و دیپلماسی عمومی ایران طرح کرد. نخست، ضرورت طراحی راهبرد منسجم رسانه‌ای در کنار راهبرد حقوقی، به‌گونه‌ای که استدلال‌های حقوقی در قالب‌های روایی قابل فهم برای افکار عمومی ترجمه و در کانال‌های متنوع رسانه‌ای منتشر شود. دوم، تقویت ظرفیت رصد و تحلیل گفتمان رسانه‌ای در دستگاه سیاست خارجی و نهادهای پژوهشی، تا تصمیم‌گیران بتوانند پیامدهای احتمالی هر موضع حقوقی را در میدان روایت نیز برآورد کنند. سوم، بهره‌گیری هدفمند از ابزارهای قدرت نرم، از جمله دیپلماسی عمومی، شبکه‌های نخبگانی و رسانه‌های فراملی، برای مقابله با روایت‌های یک‌جانبه و ارائه تصویر متوازن‌تری از تعهدات و رفتارهای ایران در نظام بین‌الملل.

۹. نتیجه‌گیری

تحلیل حاضر نشان می‌دهد که اسنپ‌بک، صرفاً یک سازوکار حقوقی نبود، بلکه صحنه‌ای برای رقابت روایی میان قدرت‌ها بود. رسانه‌ها، با تولید روایت‌های خاص، عملاً در تعیین اینکه «کدام

1 European Council on Foreign Relations (2025) The risks of the draw, p. 8.

2 مرکز پژوهش‌های سیاست خارجی (۱۴۰۴) «قدرت نرم و جنگ روایت‌ها پس از اسنپ‌بک»، ص. ۴.

تفسیر حقوقی معتبرتر است» نقش‌آفرینی کردند. در جهان امروز، مشروعیت بدون روایت پابرجا نمی‌ماند، و هر تحریم سخت بدون قدرت نرم، به ابزار مناقشه‌برانگیز و ناکارآمد تبدیل می‌شود. در پاسخ به پرسش نخست درباره نقش رسانه‌ها در شکل‌دهی به مشروعیت یا بی‌مشروعیتی اسنپ‌بک، بررسی نمونه‌هایی از پوشش خبری نشان می‌دهد که رسانه‌ها در حاشیه این فرایند نبودند، بلکه در مرکز آن عمل کردند. در رسانه‌های آمریکایی و بخشی از رسانه‌های اروپایی، منازعه هسته‌ای عمدتاً در قالب مسئله‌ای امنیتی روایت می‌شد و گزارش‌ها با استفاده از زبانی شبه‌حقوقی، برجسته‌سازی بخش‌هایی از ارزیابی‌های فنی و کاهش اهمیت مخالفت صریح اکثریت اعضای شورای امنیت، تلاش می‌کردند اقدام آمریکا را طبیعی و مطابق با قواعد معرفی کنند. در مقابل، مرور گزارش‌ها و برنامه‌های تحلیلی رسانه‌های روسیه، چین و ایران نشان می‌دهد که این رسانه‌ها بیش از هر چیز بر فقدان صلاحیت ایالات متحده پس از خروج از توافق، مخالفت سیزده عضو شورا و تعارض اقدام واشنگتن با مفاد قطعنامه ۲۲۳۱ تأکید داشتند و اسنپ‌بک را ابزار فشار سیاسی توصیف می‌کردند. کنار هم قرار دادن این رویکردها نشان می‌دهد که برداشت عمومی از مشروعیت اسنپ‌بک نه محصول متن حقوقی، بلکه نتیجه رقابت دو شبکه روایی بود که هر یک با واژگان، تیترا و قاب‌بندی‌های خاص خود، تصویری متفاوت از واقعیت ساختند.

دوم، در پاسخ به سؤال دوم که می‌پرسید «بازنمایی رسانه‌ای چه تأثیری بر برداشت دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی و افکار عمومی جهانی از مشروعیت حقوقی اسنپ‌بک داشت»، نتیجه پژوهش نشان می‌دهد که روایت رسانه‌ای به تدریج به عنوان یک متغیر مستقل در تفسیر حقوق بین‌الملل عمل کرده است. هرچند در سطح رسمی، مواضع اکثر دولت‌ها و اسناد شورای امنیت بر فقدان صلاحیت آمریکا تأکید داشت، اما افکار عمومی در بسیاری از جوامع غربی، تحت تأثیر بازنمایی رسانه‌های جریان اصلی، اسنپ‌بک را واکنشی «قابل فهم» به یک «تهدید هسته‌ای» تلقی کردند. در مقابل، در افق رسانه‌ای غیرغربی، به‌ویژه در روسیه، چین و بخش‌هایی از جهان جنوب، همین بازنمایی رسانه‌ای سبب شد اسنپ‌بک به نماد «یک‌جانبه‌گرایی آمریکا» و «سوءاستفاده از سازوکارهای شورای امنیت» تبدیل شود. بدین‌سان، اختلاف حقوقی که در اسناد شورا تا حد زیادی به سود ایران و علیه اقدام آمریکا رقم خورده بود، در سطح افکار عمومی جهانی به گونه‌ای نامتوازن و دوپاره منعکس شد؛ امری که خود بر فضای تصمیم‌سازی دولت‌ها و حساسیت نهادهای بین‌المللی نسبت به هزینه‌های سیاسی همراهی یا مقاومت در برابر روایت غالب تأثیر گذاشت.

سوم، در پاسخ به سؤال سوم ناظر بر این که «رسانه‌ها چگونه قواعد حقوق بین‌الملل را به روایت و روایت را به ادراک عمومی از حقانیت یا بی‌اعتباری تبدیل کردند»، پژوهش نشان داد که رسانه‌ها از رهگذر سه سازوکار اصلی این تبدیل را رقم زدند:

نخست، با انتخاب و چینش واژگان، قواعد فنی و پیچیده حقوقی در قالب برجسب‌های ساده‌ای چون «نقض تعهد»، «بازگشت خودکار تحریم‌ها» یا «اقدام غیرقانونی» ترجمه شد و از سطح تخصصی به سطح فهم عمومی انتقال یافت.

دوم، با تیتراژهای جهت‌دار و برجسته‌سازی گزاره‌های خاص، تعادل درونی متن‌های حقوقی به نفع روایتی معین به هم خورد و مخاطب پیش از مواجهه با اصل استدلال حقوقی، در موقعیت داوری قرار گرفت. سوم، با پیوند زدن بحث حقوقی به احساسات جمعی—خواه از طریق بزرگ‌نمایی «تهدید هسته‌ای» و خواه از طریق تأکید بر «رنج انسانی ناشی از تحریم» - اختلاف تفسیری پیرامون قطعنامه ۲۲۳۱ به بحران هویتی و امنیتی تبدیل شد. حاصل این فرایند آن بود که قواعد حقوق بین‌الملل، همان‌گونه که در این مطالعه موردی دیده شد، نه صرفاً در متون و دادگاه‌ها، بلکه در میدان روایت و ادراک عمومی بازتفسیر شدند و حیات اجتماعی خود را یافتند.

چهارم، در ارتباط با پرسش چهارم، یعنی پیامدهای حقوقی، سیاسی و اجتماعی بازنمایی اسنپ‌بک بر همکاری‌های بین‌المللی ایران، بررسی داده‌های پژوهش نشان می‌دهد که تأثیرات این بازنمایی، یک‌دست و تک‌بعدی نبوده است. از منظر حقوقی، ثبت مخالفت صریح اغلب اعضای شورای امنیت با صلاحیت ایالات متحده — که در صورت جلسات رسمی شورا نیز قابل مشاهده است — ظرفیت مهمی برای تقویت مواضع ایران در مواجهه با ادعاهای مشابه ایجاد می‌کند و می‌تواند در آینده به‌عنوان سابقه رویه‌ای مورد استناد قرار گیرد. با این حال، تحلیل برخی گزارش‌های منتشرشده در رسانه‌های غربی نشان می‌دهد که روایت یک‌سویه از اسنپ‌بک، بخش‌هایی از افکار عمومی بین‌المللی را نسبت به میزان پابندی ایران دچار تردید کرده و در نتیجه، فرآیند اعتمادسازی در سیاست خارجی را پیچیده‌تر ساخته است. در سطح سیاسی، دستگاه دیپلماسی ایران با محیطی مواجه شد که در آن تفسیرهای متعارض رسانه‌ای، ضرورت ارائه روایت روشن، منسجم و چندزبانه از مواضع ایران را برجسته می‌کرد. از حیث اجتماعی نیز، پیگیری واکنش‌های داخلی نشان می‌دهد که ماجرای اسنپ‌بک حساسیت افکار عمومی نسبت به

نقش رسانه‌های خارجی را افزایش داده و هم‌زمان، نیاز به ارتقای سواد رسانه‌ای و تقویت توان تحلیل روایت در نهادهای سیاست‌گذاری و دانشگاهی را آشکار کرده است.

برآیند همه این یافته‌ها آن است که در عصر پساحقیقت، نسبت میان مشروعیت حقوقی و مشروعیت رسانه‌ای، نسبت تقدم و تأخر نیست، بلکه رابطه‌ای تعاملی و تقویت‌کننده است. اسنپ‌بک نشان داد که اگر روایت حقوقی ایران در میدان رسانه‌ای به‌خوبی ترجمه، ساده‌سازی و از طریق کانال‌های معتبر عرضه نشود، امکان آن وجود دارد که مزیت حقوقی به ادراک عمومی تبدیل نشود و میدان قضاوت به سود روایت رقیب سامان یابد. بر همین اساس، می‌توان نتیجه گرفت که در مواجهه با سازوکارهایی مانند اسنپ‌بک، تکیه صرف بر استدلال حقوقی کافی نیست؛ بلکه لازم است راهبردی جامع برای به‌کارگیری قدرت نرم، مدیریت روایت و حضور فعال و حرفه‌ای در رسانه‌های بین‌المللی طراحی شود تا «حقانیت حقوقی» به «حقانیت ادراکی» و در نهایت به «سرمایه سیاسی» قابل استفاده برای ایران بدل شود. با این توضیح که مشروعیت اسنپ‌بک از منظر حقوقی محل اختلاف بود، اما در عمل این روایت‌ها بودند که تا حد زیادی چگونگی ادراک از آن و هزینه‌ها و فایده‌های همراهی یا مخالفت با آن را در سطح سیاسی و افکار عمومی شکل دادند. متون حقوقی همچنان نقطه آغاز بحث‌اند، اما در جهانی که میدان اصلی قضاوت از اتاق‌های مذاکره به سپهر رسانه‌ای منتقل شده است، توان روایت‌سازی و بهره‌گیری از قدرت نرم به عامل تعیین‌کننده‌ای در سرنوشت مناقشه‌های حقوقی-سیاسی بدل می‌شود.

منابع

- ایرنا (۲۰۲۵) «۱۳ عضو شورای امنیت با ادعای آمریکا درباره اسنپ‌بک مخالفت کردند». در دسترس : <https://www.irna.ir> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)
- ایرنا (۱۴۰۴) «گزارش تفصیلی از نشست شورای امنیت و مخالفت اعضا با اسنپ‌بک»، ص. ۳.
- ایرنا (۱۴۰۴) «مخالفت گسترده شورای امنیت با ادعای آمریکا؛ نشانه‌ای از افول یک‌جانبه‌گرایی»، ۲۰ مرداد. در دسترس <https://www.irna.ir/news/85371994> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)
- ایسنا (۲۰۲۵) «ایران: آمریکا پس از خروج از برجام هیچ حقی برای فعال‌سازی اسنپ‌بک ندارد». در دسترس <https://www.isna.ir> (تاریخ دسترسی: ۹ دسامبر ۲۰۲۵)
- ایسنا (۱۴۰۴) «اسنپ‌بک و دور زدن سازوکارهای جمعی شورای امنیت از سوی آمریکا: تحلیل حقوقی»، ۲۲ فروردین. در دسترس: <https://www.isna.ir>

خبرگزاری مهر (۱۴۰۴) «اسنپبک؛ ابزار سیاسی واشنگتن برای بازسازی شکست حقوقی»، ۲۵ فروردین. در دسترس <https://www.mehrnews.com>

خبرگزاری مهر (۲۰۲۵) «انزوای آمریکا در شورای امنیت در موضوع اسنپبک تشدید شد». در دسترس <https://www.mehrnews.com/news/6098765>

روزنامه ایران (۲۰۲۵) «شکست حقوقی آمریکا در شورای امنیت؛ اسنپبک بدون اجماع جهانی». در دسترس <https://www.irannewspaper.ir>

تابناک (۱۴۰۲) «تحریم چه بر سر سلامت مردم ایران آورده است؟» در دسترس: <https://www.tabnak.ir/fa/news/1340051>

مرکز پژوهش‌های سیاست خارجی (۱۴۰۴) «تحلیل حقوقی قطعنامه ۲۲۳۱ و جایگاه ایران پس از اسنپبک»، ص. ۲۷.

- Aust, A. (2013) *Modern Treaty Law and Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Buzan, B., Wæver, O. & de Wilde, J. (1998) *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner.
- Chesterman, S. (2021) 'Unilateralism, Legitimacy and the UN Security Council', *Leiden Journal of International Law*, 34(1), pp. 1–12.
- Choulariaki, L. (2006) *The Spectatorship of Suffering*. London: Sage.
- Cottle, S. & Nolan, D. (2025) 'Narrative Power and Strategic Framing in International News', *Journalism Studies*, 26(2), pp. 145–163.
- Eichensehr, K. (2021) 'United States Fails to Secure Multilateral Snapback Sanctions Against Iran', *American Journal of International Law*, 115(1), pp. 140–146.
- Fairclough, N. (1995) *Media Discourse*. London: Arnold.
- Fassbender, B. (2012) *The UN Security Council and the Rule of Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Foreign Policy Research Center. (2025). Legal analysis of Resolution 2231 and Iran's position after snapback. p. 27. [In Persian]
- Foreign Policy Research Center. (2025). Soft power and the narrative war after snapback. p. 4. [In Persian]
- Franck, T. (1990) *The Power of Legitimacy Among Nations*. Oxford: Oxford University Press.
- Habermas, J. (1996) *Between Facts and Norms*. Cambridge: MIT Press.
- Hall, S. (1997) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage.
- Hutchison, E. (2016) *Affective Communities in World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Iran Newspaper. (2025). The US legal defeat in the Security Council; Snapback without global consensus. Retrieved from <https://www.irannewspaper.ir> [In Persian]
- IRNA. (2025). 13 members of the Security Council opposed the US claim regarding snapback. Retrieved from <https://www.ima.ir> (Accessed: December 9, 2025). [In Persian]

- IRNA. (2025). Detailed report on the Security Council meeting and members' opposition to snapback. p. 3. [In Persian]
- IRNA. (2025). Widespread opposition of the Security Council to the US claim; A sign of the decline of unilateralism. 20 Mordad. Retrieved from <https://www.irna.ir/news/85371994> (Accessed: December 9, 2025). [In Persian]
- ISNA. (2025). Iran: The US has no right to trigger snapback after withdrawing from the JCPOA. Retrieved from <https://www.isna.ir> (Accessed: December 9, 2025). [In Persian]
- ISNA. (2025). Snapback and the US bypassing the collective mechanisms of the Security Council: A legal analysis. 22 Farvardin. Retrieved from <https://www.isna.ir> [In Persian]
- Joyner, D. (2020) 'The Legal Status of the JCPOA and Resolution 2231', *Journal of Conflict and Security Law*, 25(3), pp. 415–418.
- Kalfeli, P., Angeli, C. & Frangonikolopoulos, C. (2025) 'Through Their Eyes: Journalists' Perspectives on Framing, Bias, and Ethics in Media Coverage of Minorities', *Journalism and Media*, 6(3), p. 98.
- Keohane, R. & Nye, J. (2012) *Power and Interdependence* (4th ed.). Boston: Longman.
- Livingston, S. (2012) 'The Media and International Affairs', *Foreign Affairs*, 91(1), p. 47.
- Mehr News Agency. (2025). America's isolation in the Security Council on the snapback issue intensified. Retrieved from <https://www.mehrnews.com/news/6098765> [In Persian]
- Mehr News Agency. (2025). Snapback; Washington's political tool to rebuild its legal defeat. 25 Farvardin. Retrieved from <https://www.mehrnews.com> [In Persian]
- Nye, J. (2004) *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: PublicAffairs.
- Nye, J. (2011) *The Future of Power*. New York: Public Affairs.
- Sharp, P. (2013) *Diplomatic Theory of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tabnak. (2023). What have sanctions done to the health of the Iranian people? Retrieved from <https://www.tabnak.ir/fa/news/1340051> [In Persian]
- Thakur, R. (2017) 'Multilateralism and the Crisis of Global Governance', *Global Governance*, 23(1), pp. 4–10.
- Tladi, D. (2018) 'Interpretation of Security Council Resolutions', *International and Comparative Law Quarterly*, 67(1), p. 119.
- Van Dijk, T. (1988) *News as Discourse*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum.
- Wen, W. (2025) 'Reframing the Hong Kong Protests', *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 102(1), pp. 45–68.
- United Nations Security Council (2020) Letter dated 21 August 2020 from the President of the Security Council to the Secretary-General, S/2020/851. Available at: <https://undocs.org/S/2020/851> (Accessed: 8 December 2025).
- UK Parliament (2025) The E3 triggers snapback sanctions against Iran. House of Commons Library, CBP-10330. Available at: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-10330/CBP-10330.pdf>
- Lunn, J. (2020) The Iran nuclear deal and the triggering of the "snapback" mechanism. House of Commons Library, CBP-9012.

۲-۴. رسانه‌ها و گزارش‌های خبری بین‌المللی

- Al-Monitor (2025) 'Legal Experts Question US Authority to Invoke Iran Sanctions Snapback', 22 January.
- Al Jazeera (2020) 'US bid to trigger Iran "snapback" sanctions rejected by UN Security Council', 26 August.
- Associated Press (2024) 'Iran defies international pressure...', 19 November.
- Borger, J. (2019) The Guardian, 17 June.
- CNN (2019) 'Iran has breached nuclear deal limits...', 17 June.
- Fox News (2025) 'Iran Defies Global Warnings...', 11 July.
- Global Times (2025) 'China firmly opposes...', 20 September.
- Murphy, F. (2025) Reuters, 27 September.
- Reuters (2025) 'Russia does not recognize return of UN sanctions on Iran', 1 October.
- Sanger, D. & Crowley, M. (2025) New York Times, 18 June.
- Sputnik News (2025) 'US attempt to reinstate UN sanctions...', 12 July.
- TASS Analysis Unit (2025) Russia: U.S. snapback claim undermines multilateralism.
- Xinhua News Agency (2025) 'China rejects unilateral interpretations of UNSC Resolution 2231', 30 August.
- Wintour, P. (2025) The Guardian, 15 July.
- Le Monde (2025) 'Nuclear-Iran: Europeans bet on "snapback" threat...', 25 July.
- Washington Institute (2025) Four keys for Iran snapback implementation, 8 October.
- NIAC (2025) 'China and Russia Reject Snapback Sanctions...', 17 October.
- Iran International (2025) 'Snapback sanctions are mainly psychological', 3 September.
- European Council on Foreign Relations (2025) The risks of the draw, 29 September.